USLOVI I ZAPREKE PRIMANJA DOVE

Iz Kur'ana i Sunneta

Seid Al-Kahtani

Prijevod:
imam Emir Sinan Kapo

Naslov orginala:
Ez-Zikru ve-d-du'au vel'iladju birruka

Autor:
Seid Al-Kahtani

Recenzija i redaktura prijevoda:
Mr. Ahmet Alibašić

Lektor i Redaktor:
Abdulmedžid Nezo

Prijevod:
Imam Emir Sinan Kapo

Izdavač:
Imam Emir Sinan Kapo

tiraž: 1000

CIP - katalogizacija u publikaciji Nacionalna i univerzitetska biblioteka

Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28 - 534 . 3

Al-Kahtani, Seid
Uslovi i zapreke primanja dove: iz Kur'ana i Sunneta/ Seid Al-Kahtani ; prijevod Emir Kapo. - Sarajevo : Emir Kapo, 2005. - 132 str. ; 20 cm
Prijevod djela : *Ez-Zikru ve-d-du'au vel'iladju birruka.*

COBISS . BH - ID 14260486

Mišljenjem Federalnog ministarstva kulture i sporta br. 03-15-2555/05 od 24.08. 2005. knjiga Seid Al-Kahtani „Uslovi i zapreke primanja dove: iz Kur'ana i Sunneta" je proizvod iz člana 13, tačka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga („Službeni glasnik BiH", broj 62/04), te je oslobođena plaćanja poreza na promet.

USLOVI I ZAPREKE PRIMANJA DOVE
Iz Kur'ana i Sunneta

RECENZIJA

Seid ibn Ali el-Kahtani, Šartovi dove, preveo Emir Kapo

Kratko djelo savremenog arapskog teologa El-Kahtanija u prevodu Emira Kape svojevrsno je osvježenje u mnoštvu islamske literature što se kod nas u poslednje vrijeme pojavljuje. Naime ta literatura često tematizira "teške" teme poput političkog islama, sukoba civilizacija, pravnih pitanja, ideoloških sporenja i tako dalje.

Autori te literature ili s nekim polemiziraju ili nešto brane ili napadaju. Ovo malo djelo, međutim, obraća se onim ljudima koji vode računa o svojoj duhovnosti i brinu za spas svoje duše. Djelo govori o vrstama individualne vjerničke molitve i uvjetima njenoga uslišanja odnosno odbijanja, a sve prema Kur"anu i Poslanikovoj tradiciji. Ona je zapravo kratka uputa u to kako graditi kvalitetnije odnose sa Bogom. To, međutim, ne znači da stranice ove knjige nemaju šire implikacije. Naprotiv. Autor, naprimjer, čitaoca podsjeća da nije dovoljno samo Boga usrdno moliti kad nam zatreba već da valja živjeti život moralna čovjeka što između ostaloga znači klonjenje svakog oblika nepravde kao što je bespravno jedenje tuđega imetka. Tako autor podsjeća i da se Boga ne može moliti za kidanje rodbinskih veza, što će reći da ih ni čovjek sam ne smije kidati. U vremenu posvemašnje materijalizacije, konzumerizma i trke za "dinarom", u kojoj ponekad pod pritiskom da uspijemo zaboraviti pravila pravičnosti i fer ponašanja, ovo kratko djelo nas želi produhoviti i pomoći nam da ostanemo ljudi i kad smo pod stresom. Stoga naj toplije preporučujem ovu knjižicu za štampanje.

Sarajevo, 23.03.2005. mr. Ahmet Alibašić

USLOVI I ZAPREKE PRIMANJA DOVE

Iz Kur'ana i Sunneta

Prijevod:
imam Emir Sinan Kapo

Hvala Uzvišenom Allahu, Koji je učinio dovu kao milost za svoje robove, i jednim od najvrijednijih ibadeta sa kojim Allahovi robovi trebaju protkati svoj život. Vrijednosti dove su mnogobrojne, a kao prvi bereket dove jeste da onaj koji je uputi iskreno iz srca osjetit će sreću sto zaključujemo iz Allahovih riječi preko jezika Zekerijjaa a.s.:...Nikad nisam, kad sam Ti, Gospodaru moj, molbu uputio, nesretan ostao"(Merjem, 4). Onaj ko uči dovu Allahu ubraja se u Njegove brižne robove. Nama je dova itekako potrebna, pogotovo u ovom vremenu kad Muslimani prolaze kroz teška životna iskušenja. Nadajmo se da ćemo mi biti oni sa čijom će dovom Allah pomoći Islam i Muslimane i poraziti Allahove neprijatelje. Dova je ta pomoću koje imansko pulsiranje iz naših srca prenosimo u svakodnevni život, jer ona efikasno djeluje poput lijeka. Dova je predhodnica Allahove dobrote i nagrade. Dova je, dakle, bila važan faktor u prošlosti kao što je i u sadašnjosti i budućnosti. Svi smo mi siromašni i potrebni za dovom.

Ova knjiga će pomoći učaču dove da je što uspješnije uputi Onome ko poznaje tajne Nebesa i Zemlje, Onome Koji se odaziva svojim robovima kada Ga zamole. Uz zahvalu Uzvišenom i salavat na Njegovog Poslanika s.a.v.s.,upućujem molbu Svevišnjem Tvorcu Allahu da primi ovo djelo i da ono bude radi Njegovog zadovoljstva, te da oprosti meni, mojim roditeljima, vjernicima i vjernicama na dan polaganja računa. Amin.

Prevodilac

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيم

U IME ALLAHA, MILOSTIVOG, SAMILOSNOG

Zahvala pripada Allahu, Kojeg hvalimo i od Koga pomoć i oprost tražimo. Od Allaha tražimo zaštitu od zla naših duša i naših loših djela. Onaj koga Allah uputi niko ga ne može u zabludu odvesti, a onaj koga u zabludi ostavi, niko ga ne može uputiti.

Svjedočim da nema boga osim Allaha Jedinoga, Koji nema suparnika. I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik, neka je na njega Allahov salavat i selam, i na njegovu porodicu i časne ashabe i one koji ih slijede sve do Sudnjeg dana.

Ovo je sažeti rad o uslovima i zaprekama primanja dove kojeg sam uzeo iz moje knjige *Ez-Zikru ve-d-du'au vel'iladju birruka.*

I dodao sam važne napomene koje su muslimanu potrebne prilikom učenja dove, i poredao ih na sljedeći način:

Prvo poglavlje

POJAM DOVE I VRSTE DOVA

Prva studija:
POJAM DOVE

Jezičko značenje dove je molba i skrušeno prizivanje. Kaže se "molio sam Allaha: skrušeno sam Ga molio, želeći dobro koje je kod Njega."[1]

Učiti dovu Allahu: tražiti dobro od Allaha i nadati mu se. Učiti dovu za nekoga, moliti za njegovo dobro. Učiti dovu protiv nekoga, tražiti zlo za njega.[2]

Dova je skrušena molba roba svome Gospodaru, mada dolazi u značenju posvećenosti Bogu i zahvalnosti.[3]

Dova je vrsta zikra koji se dijeli na tri vrste:

Prva vrsta: Spominjanje Allahovih imena i sifata, tj. svojstava i njihovih značenja te hvaljenje Allaha i iskazivanje Allahove jednoće sa njima, također, nijekanje od Allaha svega što Mu ne priliči. Ovog zikra imamo dvije vrste:

1. Hvaljenje Allaha sa njima, ova vrsta je spomenuta u hadisu: *Subhanallahi, El-hamdulillahi, la ilahe illallah, Allahu ekber.*

[1] *El-Misbahu-l-Munir.*
[2] *El-M'udžemu-l-Vesid.*
[3] *El-Kamusu-l-Fikhi Lugaten ve Istilahan.*

2. Obavještavanje o Uzvišenom sa propisima o Njegovim imenima i svojstvima kao: Uzvišeni Allah je Svemoćan, On se više raduje pokajanju Svoga roba od onoga koji je izgubio svoju jahalicu, On čuje glasove Svojih robova i vidi njihove pokrete, nije Mu skrivena nijedna tajna od njihovih poslova. On je milostiviji prema njima od njihovih majki i očeva.

Druga vrsta: Spominjanje naredbi i zabrana, halala i harama, i njihovih propisa, pa sprovodi naredbe a kloni se zabrana, i potvrđuje da je zabranjeno ono što je haram, i dozvoljeno ono što je halal. I ovog zikra su dvije vrste.

Spominjanje Allaha s time da je naredio nešto i zabranio nešto, da voli neke stvari a ne voli druge, i da je sa nečim zadovoljan.

1. Spominjanje Allaha kod Njegove naredbe i žurba da se ta naredba sprovede, i kod zabrane uz ostavljanje iste i udaljavanje od nje.

Treća vrsta: Spominjanje Allahovih blagodati i dobročinstva što je od najboljih vrsta zikra, tako da imamo pet vrsta zikra. A sve ove vrste mogu se svesti u tri grupe ili načina.

1. Zajednički zikr srca i jezika. Ova je na najvišem stupnju.
2. Zikr samo srcem. Ova je na drugom mjestu.
3. Zikr samo jezikom. Ova je na trećem mjestu.[1]

[1] *Medaridžu-s-Salikin od Ibn Kajjima, i El-Vabili-s-Sajjib* od Ibn Kajjima.

Pod zikrom se podrazumijeva: Oslobađanje od nemarnosti i zaborava. Nemarnost je svjesno ostavljanje dok je zaborav ostavljanje bez izbora.

Zikr je u tri stepena:

1. Javni zikr: Pohvala Allahu, dž.š., kao: *Subhanallahi, El-hamdulillah, la ilahe illallah, Allahu ekber.*"

Ili zikr kao dova:

قَالاَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

"Gospodaru naš" - rekoše oni - "sami smo sebi krivi, i ako nam Ti ne oprostiš i ne smiluješ nam se, sigurno ćemo biti izgubljeni." (El-A'raf, 23.)

a) Ili kao dova: *Ja hajju ja kajjum birahmetike estegisu* "O Živi, o Vječni, spasi me iz ove nevolje Tvojom Milošću."

b) Ili zikr pažnje: kao kad neko kaže "Allah je sa mnom, Allah me posmatra, Allah mi je svjedok," i tome slično što se upotrebljava za pojačavanje veze sa Allahom. U ovom zikru je briga za čuvanje srca, čuvanje ophođenja sa Allahom, budnost od nemara, i zaštita Allahom od šejtana i zla duše. Poslanikove dove sadrže ove tri vrste zikra, tako da obuhvaćaju pohvalu Allaha Uzvišenog i jasno iskazivanje molbe i potrebe. I one sadrže potpunu brigu i korist za srce i čuvanje od nemarnosti i utočište od spletki i šejtana.

2. Unutrašnji zikr je zikr srca i otklanjanja nemara i zaborava te otklanjanje zapreke između srca i Uzvišenog Gospodara i držanja srca u prisustvu sa Allahom kao da te vidi.
3. Stvarni zikr je da Allah Uzvišeni spomene Svoga roba[1] kao u Njegovim riječima:

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ

Sjećajte se vi Mene, i Ja ću se vas sjetiti, i zahvaljujte Mi, i na blagodatima Mojim, nemojte neblagodarni biti! (El-Bekare, 152.)

Muhammed, a.s., je rekao: "Uzvišeni Allah je rekao: "Ja sam kod pomisli moga roba o Meni. Ja sam sa njim kada Me spomene, pa ako Me spomene u sebi spomenut ću ga u Sebi, a ako me spomene pred nekim skupom spomenut ću ga pred skupom boljim od toga, a ako Mi se približi koliko pedalj, približit ću mu se koliko lakat, a ako mi dođe hodom doći ću mu žureći."[2]

[1] *Medaridžu-s-Salikin.*

[2] Buharija sa svojim izrazom br. 7405, i Muslim br. 2675 od Ebu Hurejre.

VRSTE DOVA

Druga studija:
VRSTE DOVE

Prva vrsta:
Dova ibadeta: To podrazumijeva traženje sevaba dobrim djelima, kao izgovaranje šehadeta i rad po njegovom značenju, namaz, post, zekat, hadždž, klanje u ime Allaha, dž.š., zavjet Allahu, tako da neki od ovih ibadeta obuhvaćaju kako jezičku dovu tako i dovu samog čina ibadeta kao namaz. Pa ko izvrši neki od ovih praktičnih obreda već je uputio dovu Allahu samim činom ibadeta da mu oprosti, što u suštini predstavlja traženje nagrade i strah od kazne. Ovu vrstu nije dozvoljeno činiti nikome mimo Allaha, dž.š., tako da onaj ko izvrši nešto od toga mimo Allaha postao je kafir i to ga izvodi iz Islama, i na ovo se odnose Allahove riječi[1]:

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

Gospodar vaš je rekao: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Mi se klanjaju, ući će sigurno, u Džehennem poniženi.' *(El-Mu'min, 60.)*

[1] Vidi: *Fethu-l-Medžid, Vel Kavu-l-Mufid ala kitabi-t-Tevhid* od Ibn Usejmina i njegove fetve.

I rekao je Uzvišeni:

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ • لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ

Reci: 'Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, / Koji nema saučesnika; to mi je naređeno i ja sam prvi musliman.' *(El-En'am, 162.-163.)*

Druga vrsta:
Dova u kojoj se nešto traži; to je dova molbe, traženja onoga što koristi i otklanjanja onoga što šteti. Kod ove vrste imamo sljedeće pojašnjenje.

a) Ako ova dova bude upućena od Allahovog roba drugom robu od Allahovih stvorenja a on je živ, i u stanju da to učini onda nije širk. Kao kad neko kaže: "daj mi vode ili hrane" i tome slično, u ovome nema zabranjenog. Tako je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Ko vam nešto zatraži sa Allahovim imenom dajte mu a onaj ko sa Allahovim imenom zatraži utočište pružite mu ga, a onaj ko vas zamoli sa Allahovim imenom, udovoljite mu, a onaj ko vam učini neko dobro nagradite ga, pa ako ne nađete ništa čime bi ga nagradili, učite za njega dovu dok ne osjetite da ste ga nagradili."[1]

[1] Ebu Davud br. 1672, Nesa'i, Ahmed u Musnedu i vidi *Etta-l-iKul-l-Mufid ala kitabi-t-tavhid* od Ibn Baza

b) Da neko traži u dovi nešto od nekoga što ne može učiniti niko osim Allaha, dž.š., ovaj postaje mušrik, kafir, svejedno da li je taj od koga se nešto traži živ ili mrtav, prisutan ili odsutan, kao što neko kaže: "O taj i taj, ozdravi tog bolesnika, podari mi moje dijete", i tome slično. Ovo spada u veliki kufr, što izvodi iz Islama. Allah, dž.š., kaže:

وَإِن يَمْسَسْكَ اللهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِن يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدُيرٌ

Pa ako te od Allaha neka nevolja pogodi, - pa, niko je osim Njega ne može otkloniti; pa ako ti kakvo dobro podari, - pa, samo je On Svemoćni. (El-En'am, 17.)

I Allah kaže:

وَلاَ تَدْعُ مِن دُونِ اللهِ مَا لاَ يَنفَعُكَ وَلاَ يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذاً مِّنَ الظَّالِمِينَ * وَإِن يَمْسَسْكَ اللهُ بِضُرٍّ فَلاَ كَاشِفَ لَهُ إِلاَّ هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلاَ رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

I, pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti ni nauditi, jer ako bi to uradio, bio bi, uistinu, nevjernik. / Ako ti Allah dade kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti zaželi dobro, pa - niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On prašta i milostiv je." (Junus, 106.-107.)

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللهِ عِبَادٌ أَمْثَالُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُواْ لَكُمْ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ

Oni kojima se vi, pored Allaha, klanjate, zaista su robovi, kao i vi. Pa, vi im se klanjajte, i neka vam se odazovu ako istinu govorite!" (El-A'raf, 194.)

I rekao je:

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلا أَنفُسَهُمْ يَنصُرُونَ

A oni kojima se vi, pored Njega, klanjate, ne mogu ni vama, ni sebi pomoći. (El-A'raf, 197.)

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ * يَدْعُو مِن دُونِ اللهِ مَا لاَ يَضُرُّهُ وَمَا لاَ يَنفَعُهُ ذَلِكَ هُوَ الضَّلاَلُ الْبَعِيدُ * يَدْعُو لَمَن ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِن نَّفْعِهِ لَبِئْسَ الْمَوْلَى وَلَبِئْسَ الْعَشِيرُ

Ima ljudi koji se Allahu klanjaju, ali bez pravog uvjerenja; ako ga prati sreća, on je smiren, a ako zapadne i u najmanje iskušenje, vraća se nevjerstvu, pa tako izgubi i ovaj i onaj svijet. To je, uistinu, očiti gubitak. / On se pored Allaha klanja onome koji od njega ne može nikakvu štetu otkloniti niti mu može bilo kakvu korist pribaviti; to je, / zaista velika zabluda; klanja se onome čije će mu klanjanje prije nauditi nego od koristi biti; pa takav je, doista, loš zaštitnik i zao drug! (El-Hadždž, 11.-13.)

I rekao je Uzvišeni:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللهِ لَن
يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِن يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَّا يَسْتَنقِذُوهُ مِنْهُ
ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ۞ مَا قَدَرُوا اللهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

O ljudi, evo jednog primjera, pa ga poslušajte: 'Oni kojima se vi, pored Allaha, klanjate ne mogu nikako ni mušicu stvoriti, makar se radi nje sakupili. A ako bi im mušica nešto ugrabila oni to ne bi od nje mogli izbaviti; nejak je i onaj koji se klanja a i onaj kome se klanjaju!' / Oni ne poznaju Allaha kako treba; a Allah je, uistinu, Moćan i Silan. (El-Hadždž, 73.-74.)

I rekao je Allah, dž.š.:

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِ اللهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ
الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۞ إِنَّ اللهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِ مِن
شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۞ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ

Oni koji, mimo Allaha, zaštitnike uzimaju slični su pauku koji isplete kuću, a najslabija je kuća, paukova kuća, neka znaju! / Allah dobro zna da ovi kojima se oni, pored Njega, klanjaju; ništa ne predstavljaju; On je Silni i Mudri! / To su primjeri koje Mi ljudima navodimo, ali ih samo učeni shvaćaju. (El-'Ankebut, 41.-43.)

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُم مِّن دُونِ اللهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا
فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِن شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُم مِّن ظَهِيرٍ ۞ وَلَا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ
عِندَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتَّى إِذَا فُزِّعَ عَن قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقَّ
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

Reci: 'Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa nemaju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji; oni u njima nemaju nikakva udjela i On nema od njih nikakve pomoći. / Kod Njega će se moći zauzimati za nekoga samo onaj kome On dopusti. I kada iz srca njihovih nestane straha, oni će upitati: 'Šta je to rekao Gospodar vaš'? - 'Istinu' - odgovoriće, On je uzvišen i velik. (Sebe', 22.-23.)

ذَلِكُمُ اللهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِن دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِن قِطْمِيرٍ ۞
إِن تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ

On uvodi noć u dan, i uvodi dan u noć, On je potčinio Sunce i Mjesec - svako plovi do roka određenog; to vam je, eto, Allah, Gospodar vaš, carstvo je Njegovo! A oni kojima se pored Njega, klanjate, ne posjeduju ništa. / Ako im se molite, ne čuju vašu molbu, a da i čuju ne bi vam se odazvali; na Sudnjem danu će poreći da ste ih Njemu ravnim smatrali i niko te neće obavijestiti kao Onaj Koji zna. (Fatir, 13.-14.)

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِن دُونِ اللهِ مَن لَّا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن
دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ * وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ

Ko je u većoj zabludi od onih koji se, umjesto Allahu, klanjaju onima koji se do Sudnjeg dana neće odazvati i koji su prema njihovim molbama ravnodušni. / Kada ljudi budu sabrani oni će im biti neprijatelji i poreći će da su im se klanjali. (El-Ahkaf, 5.-6.)

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
اعْبُدُوا اللهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ
وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ

Svako ko zatraži izlaz iz nevolje ili uputi dovu nekome mimo Allaha a ta dova bude dova ibadeta ili dova molbe za nešto što nije u stanju učiniti niko osim Allaha, postaje mušrik, odmetnik, kao što je rekao Uzvišeni Allah.

Nevjernici su oni koji govore: 'Bog je - Mesih, sin Merjemin!' A Mesih je govorio: 'O sinovi Israilovi, klanjajte se Allahu, i mome i vašem Gospodaru! Ko drugog Allahu smatra ravnim, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će Džehennem biti; a nevjernicima neće niko pomoći.' (El-Ma'ide, 72.)

I kaže Uzvišeni:

إِنَّ اللهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ وَمَن يُشْرِكْ بِاللهِ فَقَدْ
ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

Oni se mimo Allaha ženskim kumirima klanjaju, a ne klanjaju se drugom do šejtanu-prkosniku. (En-Nisa', 117.)

I u ajetu 48, iste sure: فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا

Izmišljajući laž, grijeh veliki.

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ

Zato se, mimo Allaha, ne moli drugom Bogu - da ne bi bio jedan od onih koji će biti mučeni! (Eš-Šu'ara', 213.)

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ
مِنَ الْخَاسِرِينَ * بَلِ اللهَ فَاعْبُدْ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ

A tebi, i onima prije tebe objavljeno je: 'Ako budeš druge Allahu ravnim smatrao, tvoja djela će sigurno propasti, a ti ćeš izgubljen biti'. / Nego, Allahu se jedino klanjaj i budi zahvalan!" (Ez-Zumer, 165.-166.)

وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُم مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

To je Allahovo uputstvo na koje On ukazuje onima kojima hoće od robova Svojih. A da su oni druge Njemu ravnim smatrali, sigurno bi im propalo ono što su činili. (El-En'am, 88.)

RAZLIKA IZMEĐU ISTIGASE I DOVE

Istigasa je: Traženje pomoći, tj. otklanjanja nevolje, kao "Istinsar", traženje pomoći radi pobjede i kao "Isti'ane", traženje pomoći.

Tako da je razlika između istigase i dove u tome što istigasa ne dolazi osim u teškoj nevolji, pa je dova opštija od istigase jer dolazi i u teškoj nevolji i u drugim prilikama.

Kad se termin dova nadovezuje na termin istigasa to je onda vezivanje opšteg na posebno značenje, jer između te dvije riječi je opšte ili zajedničko značenje, i posebno značenje, tako da imaju zajedničko značenje u jednom dijelu, a dova ima posebno značenje u drugom dijelu, pa svaka istigasa je dova a nije svaka dova istigasa.

Dova u kojoj se nešto moli ili traži obuhvaća dovu ibadeta, a dova ibadeta prati dovu u kojoj se traži ili moli, a nekad se u Kur'anu pod pojmom "Du'a'", ili dova podrazumijeva dova ibadeta a nekad dova molbe ili traženja, a nekada obadvije vrste.[1]

[1] Vidi: *Fethu-l-Medžid.*

Drugo poglavlje

VRIJEDNOST DOVE

Ovrijednosti dove govore mnogi ajeti i hadisi od kojih su sljedeći:

1 - Uzvišeni Allah kaže:

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi bili na Pravom putu. (El-Bekare,186.)

2 - I rekao je:

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

Gospodar vaš je rekao: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Mi se klanjaju - ući će, sigurno, u Džehenem poniženi.' (Gafir, 60.)

3 - I rekao je:

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ * وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, ne voli On one koji se previše glasno mole. / I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost Allahova je, doista, blizu onih koji dobra djela čine. (El-A'raf, 55.-56.)

4 - I rekao je:

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

Klanjajte se zato Allahu, iskreno Mu ispovijedajući vjeru - pa makar to nevjernicima bilo mrsko (Gafir, 14.)

5 - I rekao je:

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

On je Živi, nema boga osim Njega, zato se samo Njemu klanjajte, iskreno Mu ispovijedajući vjeru: 'Neka je hvaljen Allah, Gospodar svjetova!' (Gafir, 65.)

6 - Nu'man ibn Bešir - Allah bio sa njim zadovoljan - prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Dova to je ibadet", zatim je proučio:

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

Gospodar vaš je rekao: 'Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Mi se klanjaju - ući će, sigurno, u Džehennem poniženi.' (Gafir, 60.)[1]

7 - Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Nema ništa časnije kod Uzvišenog Allaha od dove."[2]

8 - Također Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Poslanik, a.s., rekao: "Ko ne bude molio od Allaha rasrdiće se na njega."[3]

Pjesnik je rekao:

Ne tražite od Ademovih potomaka potrebu
Traži od onoga čija se vrata ne zatvaraju
Allah će se rasrditi ako Ga ne budeš molio
A ako nešto od ljudi tražiš oni se rasrde

[1] Ebu Davud br. 1479, Tirmizi br. 2969, Ibn Madže, El-Begavi, *Fi šerhi sunne*, i vidi *Sahihu-l-Džamiu-s-Sagir* br. 3401. Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u Tirmizijevom sahihu.

[2] Tirmizi br. 3370, Ibn Madže, Hakim ga ocjenjuje vjerodostojnim, s tim se složio Zehebi a Albani smatra da mu je lanac prenosilaca hasen u Tirmizijevom *Sahihu*. Vidi: *Šerhu sunne* obrada El-Arnaut.

[3] Tirmizi br. 3373, Ibn Madže, Ahmed, a Albani smatra da mu je lanac prenosilaca hasen u Tirmizijevom *Sahihu*.

9 - Ebu Sei'd el-Hudri, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Nema nijednog muslimana koji uputi Allahu dovu u kojoj nema grijeha niti kidanja rodbinskih veza a da mu Allah neće podariti jednu od tri stvari: ili će mu odmah uslišati dovu, ili će mu je ostaviti za budući svijet, ili će od njega otkloniti zlo shodno dovi koju je uputio." Ashabi su rekli: "Učićemo što više!" Poslanik je rekao: "U Allaha je najviše."[1]

10 - Selman el-Farisi, r.a., prenosi da je Poslanik, a.s., rekao: "Zaista je vaš Uzvišeni Gospodar stidljiv i plemenit, zastidi se Svoga roba kad podigne ruke pa nešto zatraži, da ih spusti bez ičega."[2]

Dova spada u najjače uzroke za otklanjanje nedaće i postizanje cilja, i ona je od najkorisnijih lijekova, i ona je protivnik nedaći od koje se brani i koju rješava, i sprječava njen dolazak, a ako dođe onda je uklanja ili je ublažuje. Dova je oružje vjernika. Dova sa nedaćom ima tri situacije:

1 - Da dova bude jača od nedaće pa da je spriječi.

2 - Da bude slabija od nedaće tako da nedaća nadvlada i zadesi čovjeka ali je dova iako je slaba ublaži.

3 - Da budu srazmjerne i da jedna drugu sprječavaju.[3]

Od Ibn Omera, r.a, se prenosi da je Poslanik, a.s., rekao:

[1] Ahmed u *Musnedu*, i Tirmizi od Džabira ibn Abdullaha br. 3381 i od Ubadeta ibn Samita br. 3573. Albani smatra da su hasen obadvije verzije u Tirmizijevom *Sahihu*.

[2] Ebu Davud br. 1488, Tirmizi, Ibn Madže i El-Begavi *Fi serhi sunne*, a Albani ga je ocjenjuje vjerodostojnim u Tirmizijevom i Ibn Madžinom *Sahihu*.

[3] *El-Dževabu-l-Kiafi*, od imama Ibn el-Kajjima.

"Dova koristi u onome što se dogodilo i u onome što se nije dogodilo, o Allahovi robovi učite dove."[1]

Od Selmana, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: "Određenje ili sudbinu ne odvraća ništa osim dove, a život ne produžava ništa osim dobročinstvo."[2]

[1] El-Hakim, Ahmed a Albani ga ocjenjuje kao hasen u *Sahihu-l-džami'i*.

[2] Tirmizi sa svojim izrazom br. 2239, Hakim od Sevbana i ocjenjuje ga vjerodostojnim a s tim se slaže i Zehebi. Albani ga ocjenjuje kao hasen u *Silsiletil ehadi-s-sahiha* br. 154 kao i u Tirmizijevom *Sahihu* zbog hadisa Sevbana kod Hakima koji potvrđuje ovaj hadis kao što je spomenuto i Ibn-Madže br. 4022 i Ahmed.

Treće poglavlje

USLOVI I ZAPREKE PRIMANJA DOVE

Dove su kao oružje, a oružje je djelotvorno ako je vješt onaj ko ga upotrebljava, a ne samo po sebi, pa kad se ispune ovi uslovi i onaj ko ga upotrebljava bude jak, i ne bude nikakve prepreke postiže se rezultat protiv neprijatelja, a kad izostane jedna od ove tri stvari izostaće rezultat, pa ako bude dova sama po sebi neispravna, ili onaj ko upućuje dovu ne uputi je iz srca zajedno sa jezikom, ili se pak nađe nekakva zapreka izostaće rezultat."[1]

Uslove dove i njene zapreke sažeću u dvije studije:

Prva studija:
USLOVI DOVE

Šart ili uslov: u jezičkom značenju jeste znak, a u terminološkom značenju: Ono sa čijim odsustvom je nužno nepostojanje, a nije nužno sa njegovim prisustvom postojanje niti nepostojanje zbog njega lično (Op. Pojašnjenje uslova: abdest je uslov za namaz pa ako izostaje abdest nužno je nepostojanje (neispravnost) namaza a nije nužno u prisustvu abdesta prisustvo namaza niti odsustvo namaza lično zbog

[1] *El-Dževabu Kafi li men seele ani devai-safi* od imama Ibn Kajjima stranica 36, štampa Darul Kitab El-Arabi 1. izdanje 1407. h.g.

abdesta jer postoji mogućnost da nedostaje neki drugi uslov kao zeval).[1]

Od najvažnijih i najvećih uslova za primanje dove su sljedeći:

Prvi uslov:

Iskrenost, a ona je otklanjanje svih primjesa iz dove i djela, te usmjeravanje istih samo prema Allahu, ne pridružujući Mu u tome nikoga, i ne čineći to radi ljudi, niti da nas neko čuje i ne tražeći neku prolaznu bezvrijednu dobit, i bez ikakve izjveštačenosti, nego treba da očekuje Allahov rob nagradu od Allaha i da se boji Njegove kazne, i da žudi za Allahovim zadovoljstvom.[2]

Uzvišeni Allah naređuje iskrenost u plemenitom Kur'anu sa riječima:

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ
الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ

Reci: 'Gospodar moj naređuje - pravednost. I obraćajte se samo Njemu kad god obavljate molitvu, i molite Mu se iskreno Mu ispovijedajući vjeru! Kao što vas je iz ničeg stvorio, tako će vas ponovo oživjeti'. (El-A'raf, 29.)

[1] *El-Fevaidu-l-Dželijje fil Mebahis El-Ferdije* od Ibn Baza i *'Udetu-l-ubahis fi ahkami tevarus* od Abdul-Aziza Nasira er-Rašida.

[2] Vidi: *Mukavvimat dalijeti-n-Nadžia* od pisca ove knjige.

I rekao je:

فَادْعُوا اللهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

Klanjajte se zato Allahu, iskreno Mu ispovijedajući vjeru - pa makar to nevjernicima bilo mrsko. (Gafir, 14.)

I rekao je Uzvišeni:

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاء مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا
إِلَى اللهِ زُلْفَى إِنَّ اللهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ
كَاذِبٌ كَفَّارٌ

Iskreno ispovijedanje vjere dug je Allahu! A onima koji pored Njega uzimaju zaštitnike: 'Mi im se klanjamo samo zato da bi nas što više Allahu približili' - Allah će njima, zaista, presuditi o onome u čemu su se oni razilazili. Allah nikako neće ukazati na Pravi put onome ko je lažljivac i nevjernik. (Ez-Zumer, 3.)

I rekao je Uzvišeni:

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء

A naređeno im je da se samo Allahu klanjaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju... (El-Bejjine, 5.)

Prenosi se od Abdullaha Ibn Abbasa, r.a., da je rekao: "Bio sam sa Božijim Poslanikom kad je rekao: 'O mladiću poučiću te ovim riječima: čuvaj Allaha pa će te čuvati, čuvaj Allaha naći ćeš Ga ispred sebe, a ako nešto moliš moli od

Allaha, a ako zatražiš pomoć zatraži je od Allaha, i znaj da kada bi se cijeli svijet okupio da ti pribavi neku korist neće ti koristiti osim u onome što ti je Allah već propisao, a ako se sastanu da ti neku štetu nanesu neće ti je nanijeti osim u onome što ti je Allah već propisao, pera su se podigla a stranice su se osušile."[1]

Traženje od Allaha je dova i približavanje Allahu kao što kaže Uzvišeni Allah:

وَاسْأَلُواْ اللهَ مِن فَضْلِهِ إِنَّ اللهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيماً

I Allaha iz obilja Njegova molite - Allah, zaista, sve dobro zna. (En-Nisa', 32.)

Drugi uslov:

Ispravno slijeđenje.

Ono je uslov u svim ibadetima što zaključujemo i u Allahovim riječima:

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُو لِقَاء رَبِّهِ
فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحاً وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَداً

Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog - jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, klanjajući se Gospodaru svome, ne smatra Njemu ravnim nikoga!' (El-Kehf, 110.)

---

[1] Bilježi Tirmizi i kaže da je hadis hasen sahih.

Dobra djela su ona koja se poklapaju sa Allahovim Šerijatom a rade se isključivo u ime Allaha Uzvišenog. Tako da dova i djela moraju biti iskrena radi Allaha i ispravna shodno principima i pravilima Šerijata.[1]

Fudajl ibn Ijad je rekao komentirajući ovaj ajet:

تبارك الذي بيده الملك وهو على كل شيء قدير * الذي خلق الموت والحياة
ليبلوكم أيكم أحسن عملا وهو العزيز الغفور

Uzvišen je Onaj u čijoj je ruci vlast - On sve može! / Onaj koji je dao smrt i život da bi iskušao koji od vas će bolje postupati; - On je Silni, Onaj koji prašta. (El-Mulk, 1.-2.)

"Koji će bolje postupati": Koji će biti najiskreniji i najispravniji. Rekli su: "O Ebu Ali, a koja su to djela najispravnija?" Odgovorio je: "Zaista djela kada budu iskrena a ne budu ispravna neće biti primljena a kada budu ispravna a ne budu iskrena neće biti primljena, sve dok ne budu i iskrena i ispravna, a iskrena su ako budu radi Allaha, a ispravna su ako budu po Sunnetu."[2]

Zatim je proučio ove ajete:

[1] Vidi: *Tefsir* od Ibn Kesira

[2] Vidi: *Medaridžu-s-Salikin* od Ibn Kajjima

قل إنما أنا بشر مثلكم يوحى إلي أنما إلهكم إله واحد فمن كان يرجو لقاء ربه
فليعمل عملا صالحا ولا يشرك بعبادة ربه أحدا

Reci: 'Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog - jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, klanjajući se Gospodaru svome, ne smatra Njemu ravnim nikoga!' (El-Kehf, 110.)

I rekao je Subhanehu ve Te'ala:

ومن أحسن دينا ممن أسلم وجهه لله وهو محسن واتبع ملة إبراهيم حنيفا
واتخذ الله إبراهيم خليلا

Ko je bolje vjere od onoga koji se iskreno preda Allahu, čineći još i dobra djela, i koji slijedi vjeru Ibrahimovu, vjeru pravu ? - A Ibrahima je Allah uzeo za prijatelja. (En-Nisa', 125.)

I rekao je Uzvišeni:

ومن يسلم وجهه إلى الله وهو محسن فقد استمسك بالعروة الوثقى وإلى الله
عاقبة الأمور

Onaj ko se sasvim preda Allahu, a uz to čini dobra djela, uhvatio se za najčvršću vezu. Allahu se na koncu sve vraća. (Lukman, 22.)

"Onaj ko se sasvim preda Allahu": Ko se samo Allahu bude okretao i dove i djela radi Njega činio.

"A uz to čini dobra djela": Slijeđenje Poslanika, s.a.v.s., i njegov Sunnet.[1]

Zato musliman treba da slijedi Vjerovjesnika, s.a.v.s., u svim svojim djelima.
Shodno Allahovim riječima:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللهَ كَثِيرًا

Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onom svijetu, i koji često Allaha spominje. (El-Ahzab, 21.)

I rekao je:

قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

Reci: 'Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehe vam oprostiti!' - a Allah prašta i samilostan je. (Ali 'Imran, 31.)

[1] Vidi: *Medaridžu-s-salikin, 2/90.*

I rekao je:

وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

...Njeg slijedite - da biste na Pravom putu bili! (El-A'raf, 158.)

قُلْ أَطِيعُوا اللهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُم مَّا حُمِّلْتُمْ وَإِن تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

Reci: 'Pokoravajte se Allahu i Poslaniku!' A ako ne htjednete, on je dužan da radi ono što se njemu naređuje, a vi ste dužni da radite ono što se vama naređuje, pa ako mu budete poslušni, bićete na Pravom putu; - a Poslanik je jedino dužan da jasno obznani. (En-Nur, 54.)

Nema sumnje da su neispravna ona djela koja se kose sa Šerijatom Poslanika, s.a.v.s., što zaključujemo iz hadisa kojeg prenosi Aiša, r.a., od Poslanika, s.a.v.s.: "Ko uvede u našu vjeru nešto novo, što nije od nje, biće odbačeno."[1]

A u Muslimovoj predaji stoji: "Ko uradi djelo koje nije od naše vjere biće odbačeno."[2]

Treći uslov:

Pouzdanje u Allaha i ubjeđenje da će dova biti primljena [3]

Od najvećih uslova za primanje dove je pouzdanje u

[1] Bilježe ga Buharija br. 2697 i Muslim br. 1718.

[2] Bilježi ga Muslim.

[3] Vidi: *Džami'u-l-'ulum vel Hikem* i *Fetve* od Ibn Baza

Uzvišenog Allaha i ubjeđenje da je Svemoćan; zato što Subhanehu ve Te'ala kad kaže nečemu budi ono bude. Uzvišeni je rekao:

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَن نَّقُولَ لَهُ كُن فَيَكُونُ

Ako nešto hoćemo, Mi samo za to reknemo: 'Budi!' - i ono bude. (En-Nahl, 40.)

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

I zaista On može, kada nešto hoće, samo za to rekne: 'Budi!' - I ono bude. (Jasin, 82.)

A ono što povećava pouzdanje muslimana u svog Gospodara je znanje o tome da su sve riznice dobra i blagoslova kod Allaha. Kaže Uzvišeni:

وَإِن مِّن شَيْءٍ إِلاَّ عِندَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلاَّ بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ

I ne postoji ništa čije riznice ne posjedujemo, a od toga mi dajemo samo onoliko koliko je potrebno. (El-Hidžr, 21.)

Poslanik, s.a.v.s., je rekao u hadisi-kudsiju kojeg prenosi od Uzvišenog Gospodara: "O moji robovi! Kada biste se svi zajedno sa džinima sakupili na jedno mjesto i tražili od Mene pa kada bih dao svakom ono što je tražio, to ne bi umanjilo od onoga što je kod Mene osim kao što umanji igla koja se umoči u more.[1]

Ovo upućuje na savršenstvo Allahove moći i vlasti i da Njegove riznice ne mogu presušiti niti se umanjuju sa udjeljivanjem pa makar udijelio svima i od ljudi i od džina i to sve što su tražili i na jednom mjestu.[2]

Po ovom značenju je Poslanik, s.a.v.s., rekao ovaj hadis: "Allahova ruka[3] je puna, ne može je umanjiti danonoćno udjeljivanje. Pa čak sve što je udijelio od kako je stvorio Nebesa i Zemlju zaista to nije umanjilo ništa od onoga što je u Njegovoj ruci, a Njegov 'Arš (prijestolje) je bio na vodi, a u Njegovoj ruci je vaga pa propisuje i uskraćuje opskrbu."[4]

Zato kad musliman spozna ove istine treba da moli Allaha i da bude ubjeđen u Allahov odgovor kao što smo ih vidjeli u prethodnim dokazima a i zbog ovog hadisa kojeg

[1] Muslim od Ebi Zera br. 2577.

[2] Vidi: *Džami'u-l-'ulum vel Hikem,* 2/48.

[3] U Muslimovoj predaji stoji: "Allahova desna ruka je puna" br. 993.

[4] Bilježi ga Buharija sa svojom verzijom od Ebu Hurejre br. 4684 i Muslim br. 993 i Tirmizi sa izrazom "desnica Milostivog je puna" br. 3045.

prenosi Ebu Hurejre, r.a., od Poslanika, s.a.v.s.: "Molite Allaha sa ubjeđenjem u odgovor..."[1]

Muhamed, s.a.v.s., je objasnio da će Allah uslišati dovu muslimana koji ispuni ove uslove i primjeni adabe i otkloni zapreke pa kaže: "Nema ni jednog muslimana koji uputi Allahu dovu u kojoj nema grijeha, niti kidanja rodbinskih veza a da mu Allah ne dadne jedno od ovo troje..."[2] (Hadis)

Četvrti uslov:

Prisutnost srca, skrušenost i nadanje ovome što je kod Allaha od nagrade i strah od Allahove kazne.
Tako je Uzvišeni Allah pohvalio Zekerijjaa i njegovu porodicu, pa kaže:

وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْداً وَأَنتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ * فَاسْتَجَبْنَا لَهُ
وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رَغَباً وَرَهَباً وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

I Zekerijau se, kada zamoli Gospodara svoga: 'Gospodaru moj, ne ostavljaj me sama, a Ti si jedini

[1] Bilježi ga Tirmizi a Albani ga ocjenjuje kao hasen u svojoj zbirci vjerodostojnih hadisa br. 594 i Tirmizijevom *Sahihu* br. 2766 a bilježe ga i Ahmed i Hakim.

[2] Bilježi ga Ahmed u *Musnedu*, i Tirmizi od Džabira Ibn Abdullaha br. 3381 i od Ubadeta Ibn Samita br. 3573. Albani smatra da su hasen obadvije verzije u Tirmizijevom *Sahihu*.

vječan!' / odazvasmo, i izliječivši mu ženu, Jahjaa mu poklonismo. Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se u nadi i strahu, i bili su prema Nama ponizni." (El-Enbija', 89.-90.)

Zato musliman mora da uključi svoje srce prilikom dove jer ovo je jedan od najvećih uslova za primanje dove kao što je objasnio imam Ibn Redžeb, Allah mu se smilovao.[1]

Kao što se navodi u hadisu od Ebu Hurejre u Tirmizijinoj zbirci: "Molite Allaha nadajući se primanju dove. Znajte da Allah ne prima dovu iz nemarnog srca."[2]

Allah Uzvišeni je naredio da se dova uči iz srca i sa poniznošću pa kaže:

وَاذْكُر رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ
وَلاَ تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ

I spominji Gospodara svoga ujutro i naveče u sebi, ponizno i sa strahopoštovanjem i ne podižući jako glas, i ne budi nemaran. (El-A'raf, 205.)

Peti uslov: Odlučnost i kategoričnost u dovi

Musliman kad uči dovu odlučan je i kategoričan je u dovi i

[1] Vidi: *Džami'u-l-'ulum vel Hikem.*

[2] Bilježi ga Tirmizi br. 3479 a potvrđuje ga verzija kod Ahmeda od hadisa Abdullaha Ibn Omera ali preko Ibn Lehi'a a Albani ga ocjenjuje kao hasen u svojoj zbirci *Sahiha* br. 594 i u Tirmizijevom *Sahihu* br. 2766.

zbog toga je Poslanik, s.a.v.s., zabranio izuzimanje u dovi. Enes, r.a., prenosi od Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Kad neko od vas moli Allaha neka bude odlučan u dovi i nek ne govori, Gospodaru moj, ako hoćeš daj mi to i to. Zaista Allaha niko ne može primorati."[1]

A u drugoj predaji stoji: "Zaista se Allah ne može primorati."[2]

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Neka niko od vas ne kaže: 'Gospodaru oprosti mi ako hoćeš', ali neka bude odlučan u molbi i neka izrazi veliku želju, zaista Allahu nije ništa preveliko što udjeljuje."[3]

[1] Bilježi ga Buharija br. 6338 i Muslim br. 2678.

[2] Od obadva izraza želi se reći da onaj ko je potreban da bude stavljen u zavisan položaj kad je u pitanju njegovo htijenje je onaj ko se primorava na nešto pa mu se na taj način olakšava da mu ne bi bilo teško a Allah je čist od toga.

[3] Bilježi ga Buharija br. 339 i Muslim sa svojom verzijom br. 2679.

***Druga studija:** ZAPREKE PRIMANJA DOVE*

Arapska riječ: El-Mani' u jezičkom značenju je: zapreka, brana između dvije stvari.

A u terminološkom značenju: "Ono čije prisustvo zahtijeva nepostojanje, a nije nužno postojanje u njegovom odsustvu niti nepostojanje zbog njega lično - suprotno uslovu."[1]

Evo zapreka koje sprječavaju primanje dove:

Prva zapreka:

Prepuštanje haramu u jelu, piću i odjeći.[2]

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "O ljudi! Zaista je Allah dobar i ne prima osim ono što je dobro i zaista je Uzvišeni Allah naredio vjernicima ono što je naredio poslanicima, pa kaže Uzvišeni:

يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ

O poslanici, dozvoljenim i lijepim jelima se hranite i dobra djela činite, jer Ja dobro znam što vi radite!" (El-Mu'minun, 51.)

I rekao je:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُلُواْ مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ

O vjernici, jedite ukusna jela koja smo vam podarili ... (El-Bekare, 172.)

[1] *El-Fevaid-l-Dželije fil Mebahis El-Ferdije* od Ibn Baza i *'Udetu-l-ubahis, Fi ahkami tevarus* od Abdulaziza Nasira Er-Rašida

[2] Vidi: *Džami'u-l-'ulum vel Hikem.*

Zatim je spomenuo čovjeka koji je bio dugo na putovanju uprašen, nesređene i prašnjive kose podignutih ruku prema nebu: "Govori: Gospodaru! Gospodaru! A hrana mu je haram, piće mu je haram, odjeća mu je haram, othranjen je haramom, pa kako da mu se primi dova."[1]

Vezano za značenje ovog hadisa rečeno je kako navodi Ibn Redžeb, Allah ga obasuo milošću: "Zaista Allah ne prima od djela osim ona koja su dobra i čista od svih primjesa kao: djela u kojima ima pokazivanja (pred drugima) ili da se čovjek zadivi sam sebi i da se umisli zbog tih djela, a isto tako od imetka osim onoga koji je halal; a sa izrazom dobar opisuju se djela, riječi i vjerska ubjeđenja ili istine."[2]

Ovo podrazumijeva da je Poslanicima i njihovim narodima bilo naređeno da jedu ono što je dobro i halal, a da se udalje od onog što je ružno i haram. Zatim je naveo u zadnjem dijelu hadisa nemogućnost primanja dove uz ogrezlost u haramima; jelom, pićem, odjećom i ishranom. Zbog toga su ashabi i dobri ljudi mnogo vodili računa da jedu halal hranu i da se udalje od harama. Tako se prenosi od Aiše, r.a., da je rekla: "Moj otac Ebu Bekr imao je roba koji mu je izdvajao porez (harač) a Ebu Bekr je jeo iz tog dijela,[3] pa mu je donio jedan dan nešto pa je Ebu Bekr to pojeo, pa mu je rob rekao: "A znaš li šta je ovo?": pa je rekao Ebu Bekr: "A šta je?" Rekao je: "Gatao sam u džahlijjetu nekom čovjeku i nisam

[1] Bilježi ga Muslim br. 1015.

[2] Vidi: *Džami'u-l-'ulum vel Hikem.*

[3] To jeste, donosio bi mu od onoga što je zarađivao a zemljarina je ono što odredi vlasnik robu od imetka kojeg mu donese od svoje zarade.

dobro znao proricanje ali sam ga prevario pa mi je dao tu hranu, i to je ono što si pojeo", pa je Ebu Bekr stavio ruku u usta i povratio sve što je bilo u njegovom stomaku."[1]

A navodi se u drugoj predaji od Ebu Nu'ajma u *El-Hilji* i Ahmed u *Ez-Zuhdu*: "Pa mu je rečeno 'Allah ti se smilovao zar sve ovo zbog tog zalogaja?' Rekao je: "Da nije izašao osim sa mojom dušom sigurno bih ga izvadio, čuo sam Allahova Poslanika da je rekao: "Svaka ćelija koja se razvije od harama najpreča je da gori u vatri." Pa sam se pobojao da se ne razvije nešto od mog tijela od ovog zalogaja.[2]

U glavnom hadisu ovog poglavlja koji govori o ovom čovjeku koji je ogrezao u haram ishrani došao je sa četiri uzroka za primanje dove:

Prvi: Dugo putovanje.

Drugi: Skromnost u odjeći i izgledu.

Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Mnogo je onih koji bi zbog svog izgleda bili otjerani ispred vrata a kada bi nešto zatražili od Allaha to bi i ispunio."[3]

Treći: Ispružene ruke prema nebu.

[1] Buharija br. 3842.

[2] Ebu Nu'ajm u *Hilji*, a Ahmed u *Zuhdu* sa sličnim značenjem. Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u svojoj zbirci vjerodostojnih hadisa. Od Džabira kod Ahmeda, Darmija i Hakima.

[3] Muslim br. 2622.

Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Allah je plemenit i stidan, zastidi se Svog roba kada Mu ispruži ruke u dovi, da ih vrati prazne bez ičega."[1]

Četvrti: Upornost kod Allaha sa spominjanjem Njegovog Gospodarstva.

Ovo je od najkrupnijih stvari sa kojima se traži primanje dove. I sa svim što je navedeno Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Pa kako da mu se primi dova?"

Ovo pitanje je došlo u smislu čuđenja i negodovanja.[2]

Zbog toga musliman se mora pokajati Uzvišenom Allahu od svih grijeha i vratiti ljudima njihova prava tako da se sačuva od ove velike zapreke koja stoji između njega i primanja dove.

Druga zapreka:

Požurivanje i ostavljanje dove.

U zapreke koje sprječavaju primanje dove spada i požurivanje i ostavljanje dove zbog kašnjenja primanja dove.[3]

Božiji Poslanik, s.a.v.s., je učinio ovakav postupak zaprekom primanja dove kako ne bi Allahov rob izgubio nadu u primanje dove pa makar i za duži vremenski period, jer Allah, s.v.t., zaista voli one koji su uporni u dovi.[4]

[1] Ebu Davud br. 1488, Tirmizi, Ibn Madže i El-Begavi *Fi šerhi sunne* a Albani ga je ocjenjuje vjerodostojnim u Tirmizijevom i Ibn Madžinom *Sahihu*.

[2] Vidi: *Džami'u-l-'ulum vel Hikem*.

[3] Isti izvor.

[4] Isto.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Dova nekoga od vas će biti primljena ako ne bude požurivao i govorio: "Učio sam dovu i nije mi primljena".[1]

Isti prenosilac, r.a., prenosi i ovu predaju od Božijeg Poslanika, s.a.v.s.: "Dova Allahovog roba će biti primljena ako se ne bude molio za ono u čemu ima grijeha, ili za kidanje rodbinskih veza, i ako ne bude požurivao sa primanjem." Rečeno je: "O Božiji Poslaniče! Šta je to požurivanje?" Rekao je: "Govori: molio sam, i molio sam i ne vidim da će mi biti primljeno", pa se nakon toga zamori i ostavi dovu."[2]

Allahov rob ne treba požurivati i ako mu se dova odmah ne primi; jer Uzvišeni Allah može odgoditi primanje zbog postojanja više razloga, ili zbog neispunjavanja uslova dove, ili zbog postojanja zapreka, ili zbog postojanja drugih razloga koji su korisni za roba a da to i ne zna.

Pa zato Allahov rob ukoliko mu se ne primi dova mora preispitati sebe i pokajati se Allahu od svih grijeha, i da se nada dobru prije ili kasnije.

Uzvišeni Allah kaže:

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ
قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ

[1] Bilježi ga Buharija br. 6340, i Muslim br. 2735.

[2] Bilježi ga Muslim.

I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost Allahova je doista blizu onih koji dobra djela čine.(El-A'raf, 56.)

I sve dok je Allahov rob uporan u dovi i žudi za primanjem bez prekidanja blizu je da mu se dova i usliša, a onaj ko stalno kuca na vrata samo što mu se ne otvore.[1]

Primanje dove može biti odgođeno za duži vremenski period kao što je Uzvišeni odgodio primanje Ja'kubove, a.s., dove da mu se vrati sin Jusuf, a.s., iako je bio plemeniti Poslanik.

Isto tako Uzvišeni je odgodio za izvjesno vrijeme primanje dove Njegovog poslanika Ejjuba, a.s., u otklanjanju bolesti koja ga je zadesila. Može se desiti da Allah dadne onome koji ga moli bolje od onoga što je tražio, a isto tako Allah može otkloniti od njega neko zlo pa da mu bude bolje od onoga što je tražio.[2]

Treća zapreka:

Činjenje grijeha i harama.

Činjenje grijeha i harama može biti uzrokom neprimanja dove. U tom smislu su rekli neki dobri prethodnici:

"Ne smatraj da je odgovor zakasnio, već si mu zatvorio put sa grijesima."

Ovo su kao polazište uzeli neki pjesnici i rekli:

[1] *Džami'u-l-'ulum vel Hikem.*

[2] Vidi: *Fetve* od Ibn Baza.

Mi dozivamo Allaha u svakoj nevolji
A zatim ga zaboravimo kad nevolju otkloni
Kako da se nadamo primanju dove
Kad smo joj zatvorili put sa grijesima.[1]

Nema sumnje da je nemarnost i odavanje strastima uzrok sprječavanja dobra. Uzvišeni je rekao:

إِنَّ اللهَ لاَ يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلاَ مَرَدَّ لَهُ وَمَا لَهُم مِّن دُونِهِ مِن وَالٍ

Allah neće izmijeniti jedan narod dok on sam sebe ne izmijeni. A kad Allah hoće da jedan narod kazni, niko to ne može spriječiti; osim Njega nema mu zaštitnika. (Er-Ra'd, 11.)

Četvrta zapreka:

Ostavljanje dužnosti koje je Allah propisao.

Kao što činjenje dobrih djela biva uzrokom primanja dove, isto tako ostavljanje obaveza biva zaprekom primanja dove.

Ovom značenju imamo i potporu u riječima Allahovog Poslanika;

[1] *Džami'u-l-'ulum vel Hikem*, Hakim. I *Silsileti-l-ehadisi-s-Sahiha* od Albanija br.1805.

Huzejfe, r.a., prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, naređivaćete dobro i odvraćati od zla ili će vam Allah poslati kaznu; pa ćete učiti dove a neće vam ih primiti."[1]

Peta zapreka:
Moliti za nešto što je zabranjeno, ili za kidanje rodbinskih veza.

Šesta zapreka:
Božanska mudrost pa dadne bolje od onoga što je traženo.

Ebu Se'id, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Nema nijednog muslimana koji uputi dovu u kojoj nema grijeha niti kidanja rodbinskih veza, a da mu Allah ne podari jedno od ovo troje: da mu odmah primi dovu, ili će mu je ostaviti za budući svijet, ili će od njega otkloniti zlo shodno dovi koju je uputio" Ashabi su rekli: "Učićemo što više!" Poslanik je rekao: "U Allaha je najviše"[2]

Nekada čovjek pomisli da mu nije primljena dova a ustvari bude mu dato više od onoga što je tražio, ili bude otklonjene od njega nedaće i bolesti pa mu to bude bolje od onoga što je tražio ili će mu je Uzvišeni Allah sačuvati za Sudnji dan.[3]

---

[1] Bilježi ga Tirmizi i smatra da je hasen br. 2169, Begavi *Fi Serhi-s-Sune*, Ahmed vidi i *Sahihu-l-Džami'* br. 6947, a u poglavlju od 'Aiše, r.a., kod Ahmeda prenosi od Poslanika da je rekao: "O ljudi zaista vam Uzvišeni Allah govori: 'Naređujte dobro i odvraćajte od zla prije nego što Me budete dozivali pa vam se ne odazovem, i budete tražili pa vam ne dadnem i zatražite pomoć pa vam je ne pružim.' "

[2] Bilježi ga Ahmed u *Musnedu*.

[3] Vidi: *Fetve* od Ibn Baza.

Četvrto poglavlje

ADABI DOVE, MJESTA I VREMENA PRIMANJA DOVE

Prva studija: *ADABI DOVE*

1 - Početi sa zahvalom Allahu, donijeti salavat na Poslanika, s.a.v.s., sa time i završiti.

A - Od Alije ibn Ebi Taliba, r.a., se prenosi da je rekao: "Svaka dova je blokirana dok se ne donese salavat na Muhammeda, s.a.v.s., i njegovu porodicu."[1]

B - Od Fudaleta ibn Ubejdullaha, r.a., se prenosi da je rekao: Allahov Poslanik, s.a.v.s., je čuo nekog čovjeka kako uči dovu a nije veličao Allaha niti je donio salavat na Poslanika pa je rekao Poslanik, s.a.v.s.: "Požurio je ovaj", zatim ga je pozvao pa mu rekao, ili nekom od

[1] Bilježi ga Taberani u *El-Evsatu*. Lanac ovog hadisa doseže samo do Alije ibn Ebi Taliba. Hejsem je rekao da su prenosioci ovoga hadisa pouzdani a to je potvrdio i Albani u *Silsileti-l-ehadi-s-Sahiha*. Ovaj hadis ima puno verzija koji ga potvrđuju preko Mu'aza ibn Džebala a doseže do Poslanika, s.a.v.s., isto tako od Abdullaha ibn Bušra kao i od Enesa, r.a. Omer r.a. je rekao: "Zaista se dova zaustavi između nebesa i Zemlje i neće se podići sve dok ne doneseš salavat na Poslanika, s.a.v.s." Bilježi ga Tirmizi br. 490. Albani je rekao: da ovaj hadis sa svim drugim predajama dostiže stepen hasen hadisa u najmanju ruku. Vidi: *el-Hadisu Sahiha* br. 2035 i *Sahihu-l-džami'* i *Sahihu-t-Tirmizi*.

prisutnih: "Kada neko od vas uči dovu nek počne sa veličanjem i zahvalom Allahu, zatim nek donese salavat na Poslanika, s.a.v.s., a zatim nek traži šta hoće".[1]

Poslanik, s.a.v.s., je vidio drugog čovjeka kako klanja pa je nakon slavljenja i zahvale Allahu donio salavat na Poslanika, s.a.v.s., pa je rekao vjerovjesnik: "O musalija, moli primiće ti se, (traži dat će ti se)."[2]

C - Prenosi se od Abdullaha Ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: "Klanjao sam, a sa Allahovim Poslanikom su bili Ebu Bekr i Omer, r.a., pa kada sam sjeo počeo sam sa hvaljenjem Allaha, zatim salavatom na Poslanika, s.a.v.s., zatim sam molio za sebe pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Traži dat će ti se. Traži dat će ti se."[3]

Imam Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao, naveo je tri vrste salavata na Allahovog Poslanika prilikom učenja dove:

Prva vrsta: Da donese salavat na Poslanika, s.a.v.s., prije dove a poslije zahvale Allahu, dž.š.

[1] Bilježi ga Ebu Davud br. 1481, Tirmizi br. 3477. Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u Davudovom *Sahihu* br. 1314 kao i Trimizijevom *Sahihu* br. 2767.

[2] Bilježi ga Nesai, Trimizi br. 3476, tekst koji je u zagradi je kod Nesaije. Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u Nesaijinom *Sahihu* br. 1217 kao i Tirmizijevom *Sahihu* br. 2765.

[3] Bilježi ga Tirmizi i kaže: Hadisun hasen sahih. Albani ga ocjenjuje kao hasen u *Miškatu-l-Misbah* br. 931."

Druga vrsta: Da donese salavat na početku, u sredini i na kraju dove.

Treća vrsta: Da donese salavat na početku i na kraju dove a da ono što traži bude u sredini, između dva salavata...[1]

2 - Dova u blagostanju i u nevolji:

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je rekao: "Rekao je Božiji Poslanik, s.a.v.s.: "Onaj ko bi bio sretan da mu Allah usliša dovu kad je u nevolji i neprilici nek uči dovu što više kad je u blagostanju."[2]

Što znači: Onaj ko bi volio da mu se Allah odazove kad je u nevolji, a to su neki teški događaji ili u velikoj tuzi koja kida dušu, nek što više uči dovu dok je u dobrom zdravlju, veselju, i kad nije ničim zaokupljen, jer od mu'minskih karakteristika je da je uvijek u vezi sa Allahom i da traži zaštitu od Njega prije nevolje.[3]

Allah Uzvišeni je rekao o Junusu, a.s., kada Ga je dozivao pa ga je spasio i udovoljio mu:

فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ * لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

[1] Vidi: *Dželalu-l-Efham fi fadli salati ve selami ala Muhamedin hajril enam, s.a.v.s.*

[2] Bilježe ga Tirmizi br. 3382 i Hakim i ocjenjuju ga vjerodostojnim, s tim se slaže i Zehebi. Albani ga ocjenjuje kao hasen u Tirmizijevom *Sahihu*. Vidi i *el-Ehadisi-s-Sahiha* br. 594.

[3] Vidi: *Tuhfetu-l-Ahvezi.*

I da nije bio jedan od onih koji Allaha hvale / sigurno bi ostao u utrobi njenoj do dana kad će svi biti oživljeni. *(Es-Saffat, 143.-144.)*

3 - Ne učiti dovu protiv svoje porodice, imetka, djece ili samog sebe:

Od Džabira, r.a., se prenosi o čovjeku koji je prokleo svoju devu, pa je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s.: "Ko je ovaj što proklinje svoju devu?" Rekao je:

'Ja sam Božiji Poslanik! Rekao je: "Sjaši sa nje i ne pridružuj nam se s nekim ko je proklet, ne molite protiv sebe niti svoje djece, ni imetka, da ne bi potrefili trenutke u kojima kada se Allah za nešto zamoli pa da vam usliša."[1]

4 - Učiti dovu sniženim tonom između glasnog i učenja u sebi:

A - Uzvišeni Allah je rekao:

ادْعُواْ رَبَّكُمْ تَضَرُّعاً وَخُفْيَةً إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome ne voli On one koji se previše glasno mole. *(El-A'raf, 55.)*

B - I rekao je Uzvišeni:

[1] Bilježi ga Muslim br. 3009.

وَاذْكُر رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ
وَلاَ تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ

I spominji Gospodara svoga ujutro i naveče u sebi, ponizno i sa strahopoštovanjem i ne podižući jako glas, i ne budi nemaran. (El-A'raf, 205.)

C - Prenosi se od Ebu Musaa, r.a., da je rekao: "Bili smo na putovanju sa Božijim Poslanikom a ljudi su počeli donositi tekbire glasno, pa je rekao Allahov Poslanik: "O ljudi, obuzdajte se zaista (ne obraćate se) gluhom niti odsutnom, zaista se obraćate Onom ko sve čuje i ko je blizu, i On je sa nama."[1]

Značenje: "On je sa vama": Sa znanjem i bdijenjem jer imamo dvije vrste prisutnosti: Opšta i posebna prisutnost.

Opšta je prisutnost sa znanjem i bdijenjem a On je iznad Arša onako kako Njemu Uzvišenom dolikuje, a zna šta je u dušama Njegovih robova i ništa Mu nije skriveno.

Posebna prisutnost je prisutnost pobjede, podrške, upute i nadahnuća koje Allah daje Svojim robovima vjernicima.

5 - Poniznost Allahu prilikom dove:

[1] Buharija br. 4205, Muslim sa ovom verzijom br. 2704, tekst u zagradi je Buharijin izraz.

Od arapske riječi "Ed-Dara'a": Poniznost, pokornost, i skrušeno prizivanje.[1]

A - Uzvišeni Allah je rekao:

فَأَخَذْنَاهُم بِالْبَأْسَاء وَالضَّرَّاء لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ * فَلَوْلا إِذْ جَاءهُم بَأْسُنَا
تَضَرَّعُواْ وَلَـكِن قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ

A Poslanike smo i narodima prije tebe slali i neimaštinom i bolešću ih kažnjavali ne bi li poslušni postali. / Trebalo je da su poslušni postali kad bi im kazna Naša došla! Ali, srca njihova su ostala tvrda, a šejtan im je lijepim prikazivao ono što su radili. (El-En'am, 42.-43.)

B - I rekao je Uzvišeni:

قُلْ مَن يُنَجِّيكُم مِّن ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعاً وَخُفْيَةً لَّئِنْ أَنجَانَا مِنْ
هَـذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

Reci: "Ko vas iz strahota na kopnu i na moru izbavlja kada Mu se javno i tajno ponizno molite: 'Ako nas On iz ovoga izbavi, sigurno ćemo biti zahvalni!'" (El-En'am, 63.)

[1] Vidi: *Missbahul Munir*, *Kamusul Muhit*, *Mu'dž emul Vesit* i *Mufredat Elfaz Garibil Kur'an* od Asfehanija.

C - I rekao je Uzvišeni:

وَٱذۡكُر رَّبَّكَ فِي نَفۡسِكَ تَضَرُّعٗا وَخِيفَةٗ

I spominji Gospodara svoga ujutro i naveče i u sebi... *(El-A'raf, 205.)*

6 - Upornost i insistiranje u dovi:

Arapska riječ "El-Ilhah" što znači: Prihvaćanje nečega i istrajnost u tome.

Enes, r.a., prenosi da je Muhammed, a.s., rekao: "Budite ustrajni u dovi sa *ja-zel-Dželali vel-ikram*."[1]

Zato na Allahovom je robu da uči što više dove, da ih ponavlja i da bude uporan u spominjanju Allahovog Gospodarstva i da niko nema pravo da bude obožavan osim Allaha, te Njegova imena i svojstva. Ovo je najviše sa čime se traži primanje dove kao što je spomenuo, s.a.v.s., u hadisu:[2] "Čovjek dugo je na putovanju čupav i uprašen pruža ruke prema nebu: "Gospodaru" "Gospodaru..." (Hadis).[3]

Ovo upućuje na upornost u dovi zbog toga je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Nekom od vas će biti udovoljeno ako ne bude požurivao pa govorio: "Molio sam i nije mi primljeno."[4]

[1] Vidi: *En-nihaje fi Garibi-l-Hadis* od Ibn Esira, *Misbahul Munir*, i *Kamusul Muhit*.

[2] Vidi: *Džai'u-l-'Ulum vel Hikem* od Ibn Redžeba.

[3] Bilježi ga Muslim br. 1015.

[4] Bilježe ga Buharija i Muslim.

7 - Približavanje Uzvišenom Allahu sa nekom od propisanih vrsta približavanja:

"El-Vesile" u leksičkom značenju je: približavanje, pokornost i ono sa čime se stiže i približava do nečega.[1]

Kaže se: "Neko se približio Allahu na neki način: učinio je djelo sa kojim Mu se približio."

Ragib el-Asfehani je rekao: "El-Vesile" znači : dolazak do nečega sa željom i ovo značenje je specifičnije od značenja riječi "El-Vesile" (O.P. sa harfom "Sad" u drugoj i "Sin" u prvoj riječi), jer prva sadrži značenje želje u sebi, Uzvišeni je rekao:

وَٱبۡتَغُوٓاْ إِلَيۡهِ ٱلۡوَسِيلَةَ

Tražite ono što će vas Njemu približiti. *(El-Ma'ide, 35.)*

A suština približavanja Uzvišenom Allahu je briga i čuvanje Allahovog puta sa znanjem i ibadetom i težnjom za šerijatskim vrednotama.

Ona je dakle kao bliskost.

A "El-Vasil" je: Onaj koji žudi Allahu.[2]

Allahove riječi: وَٱبۡتَغُوٓاْ إِلَيۡهِ ٱلۡوَسِيلَةَ

[1] Vidi: *En-nihaje fi Garibi-l-Hadis* od Ibn Esira, *Misbahul Munir*, i *Kamusul Muhit*.

[2] *Mufredat-Garib Elfazzil Kur'an*.

Tražite ono što će vas Njemu približiti, znače: približite Mu se pokornošću i djelima sa kojima je zadovoljan.[1]

Postoje tri vrste propisanog približavanja:

Prva vrsta:

Približavanje u dovi sa nekim od Allahovih imena i svojstava tako da onaj ko uči dovu kaže: "O Allahu, zaista Te molim s time što si Ti Milostivi Svemilosni, Blagi, o svemu Obaviješteni, da mi oprostiš" ili da kaže: "Molim Te sa Tvojom milošću koja sve obuhvaća da mi se smiluješ i da mi oprostiš", jer je Uzvišeni rekao:

وَلِلَّهِ الأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا

Allah ima najljepša imena i vi gá zovite (O.P. molite) *sa njima. (El-A'raf, 180.)*

I Sulejmanova, a.s., dova kako kaže Uzvišeni Allah:

وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ
أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

Gospodaru moj, omogući mi da budem zahvalan na blagodati Tvojoj, koju si ukazao meni i roditeljima mojim, i da činim dobra djela na zadovoljstvo Tvoje, i uvedi me, milošću Svojom, među dobre robove Svoje! (En-Neml, 19.)

---

[1] Vidi: *Tefsir* od Ibn Kesira, i *Ka'ide Dželije fit-Tevessuli vel-Vesile* od Ibn Tejmije, i *Et-Tevessul ve Enva'uhu ve Ahkamuhu* od Albanija.

Abdullah ibn Burejde od svog oca prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., čuo čovjeka kako govori: (*Allahumme inni es'eluke bienni ešhedu enneke ente Allah la ilahe illa ente, el-ehadu-s-Samed ellezi lem jelid ve lem juled ve lem jekun lehu kufuven ehad*) "O Allahu, zaista Te molim sa svjedočenjem da si uistinu Ti Allah, nema boga osim Tebe, Jedan, Onaj Kome se svako obraća, Onaj Koji nije rodio i nije rođen, i Kome niko nije ravan", Kaže da je nakon toga, a.s., rekao: "Tako mi onoga u čijoj je ruci moja duša, zamolio je Allaha Njegovim najvećim imenom sa kojim kada se doziva odazove se, a kada se sa njim nešto zatraži dadne."[1]

A u drugoj predaji stoji: "Sigurno si zamolio Uzvišenog Allaha sa Njegovim najvećim imenom."

Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je sjedio sa Allahovim Poslanikom a neki čovjek je klanjao zatim učio dovu: "O Allahu, zaista Te molim iskazujući Ti zahvalu, nema boga osim Tebe, Dobročinitelju, Tvorče nebesa i Zemlje, o Uzvišeni i Plemeniti, o Živi, o Vječni" Pa je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s.: "Uistinu je zamolio Allaha Njegovim najvećim imenom sa kojim kada se zamoli odgovori, a kada se sa njim zatraži dadne"[2]

---

[1] Bilježe ga Ebu Davud, Tirmizi, Ahmed, Ibn Madže, Hakim i kaže: Sahih po uslovima Buharije i Muslima, s tim se složio i Zehebi i Ibn Hibban. Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u Tirmizijevom *Sahihu*.

[2] Bilježe ga Ebu Davud sa svojom verzijom, Ibn Madže, Tirmizi, Ahmed, Nesai, Ibn Hiban ga ocjenjuje vjerodostojnim pod br. 2382 (mevarid) kao i Hakim i s njim se slaže i Zehebi, i Albani u Nesaijevom *Sahihu*.

Muhdžin ibn el-Edre'a prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ušao u džamiju i zatekao čovjeka koji je bio već na svršetku namaza, tj. na zadnjem sjedenju i govorio je: "O Allahu zaista Tebe molim, - o Allahu, Jedan, Jedini, Onaj Kome se svako obraća, Koji nisi rodio i nisi rođen, i Kome niko nije ravan - da mi oprostiš grijehe zaista si Ti Onaj Koji mnogo oprašta i Koji je Svemilostan." Pa je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s.: "Oprošteno mu je, oprošteno mu je, oprošteno mu je" tri puta.[1]

Od Sa'da se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Dova Zun-Nuna koju je uputio kad je bio u utrobi ribe: (*La ilahe illa ente subhaneke inni kuntu mine-z-zalimin*) "Nema boga osim Tebe, hvaljen neka si, ja sam se zaista ogriješio prema sebi." Uistinu musliman ne zamoli sa ovom dovom a da mu Allah ne udovolji."[2]

Druga vrsta:

približavanje Uzvišenom Allahu sa dobrim djelom koje smo učinili.

Kao npr. kad kaže musliman: "O Allahu, molim Te sa mojim vjerovanjem u Tebe, ili mojom ljubavlju prema Tebi, ili mojim slijeđenjem Tvoga Poslanika da mi oprostiš."

Ili da kaže: "O Allahu, uistinu Te molim sa mojom ljubavlju prema Muhammedu, s.a.v.s., i mojim vjerovanjem u njega da me spasiš"

---

[1] Bilježe ga Ahmed, Nesai, i Ebu Davud. Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u Nesaijevom i Ebu Davudovom *Sahihu*.

[2] Bilježe ga Tirmizi, Ahmed, i Hakim koji ga ocjenjuje vjerodostojnim s njim se slaže i Zehebi. Ibn Hadžer kaže da je hasen a Albani da je *Sahih* u Tirmizijevom *Sahihu*.

U ovo spada i to da učač dove spomene dobro vrijedno djelo u kojem je iskazana njegova bogobojaznost i strah od Uzvišenog Allaha, te davanje prednosti Allahu nad svim i zadovoljstvo sa Allahom iznad svega, i njegova pokornost Uzvišenom, zatim se posredstvom tih djela približava Allahu u dovi da bi bila veća nada za primanje.

Na utemeljenost ovoga upućuju riječi Uzvišenog Allaha:

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

Oni koji budu govorili: 'Gospodaru naš, mi, zaista, vjerujemo; zato nam oprosti grijehe naše i sačuvaj nas patnje u ognju!' (Ali 'Imran, 16.)

I rekao je Uzvišeni:

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

Gospodaru naš, mi u ono što Ti objavljuješ vjerujemo i mi Poslanika slijedimo, zato nas upiši među vjernike! (Ali 'Imran, 53.)

U ovo spada i događaj koji se dogodio onima koji su bili u pećini zatočeni, pa je svaki od njih spomenuo dobro djelo koje je uradio da bi se Allahu približio, pa su zamolili Allaha posredstvom tih djela i Allah im je primio dove.[1]

Treća vrsta:

Približavanje Uzvišenom Allahu sa dovama dobrih živih ljudi.

---

[1] Bilježe ga Buharija i Muslim.

Kao da kaže musliman koji je u teškoj situaciji ili ga zadesi velika nevolja, a zna da ima propusta prema Allahu, dž.š., i zato mora da ima jak razlog da se približi Allahu. Takav musliman će otići kod čovjeka za kojeg smatra da je od dobrih i bogobojaznih, ili uglednih i učenih ljudi koji poznaju Kur'an i Sunnet i zatražiće od njih da uče dovu za njega; da Allah otkloni od njega ono što ga je zadesilo.

U ovom kontekstu je i predaja Enesa ibn Malika koji je rekao: "U vremenu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., narod je zadesila sušna godina. Za vrijeme dok je Poslanik, a.s., držao hutbu ustao je jedan beduin i rekao: "O Allahov Poslaniče! Stradaće nam imeci i porodice pa moli Allaha za nas." Zatim je podigao ruke i rekao: "O Allahu spusti nam kišu! O Allahu spusti nam kišu! O Allahu spusti nam kišu!" Na nebu nismo vidjeli ni oblačka, i tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša nije ni spustio ruke, a oblaci su se nagomilali poput brda, i nije uspio ni sići sa minbera, a niz njegovu bradu se slijevala kiša.

Tako da nam je padala kiša tog dana i sutradan, i prekosutra i dan nakon toga pa sve do naredne džume. Taj ili neki drugi beduin je ustao i rekao: "O Allahov Poslaniče, ruše se građevine, i potopila su se imanja, pa moli Allaha za nas", pa je podigao ruke i rekao: "Učini nam je korisnom a ne štetnom."

Samo što je pokazao rukom prema jednoj strani oblaka odmah su se razmakli i nebo je postalo vedro, a kroz pustinju je potekao potok mjesec dana. Niko nije prošao ovim krajem a da nije pričao o blagodati."[1]

[1] Bilježe ga Buharija i Muslim br. 897.

U ovo spada i traženje Ebu Hurejre, r.a., od Poslanika, s.a.v.s., da uči dovu da Allah uputi njegovu majku u islam, pa je, a.s., učio dovu i Uzvišeni Allah ju je uputio.[1]

U ovo spada i slučaj kada je Omer ibn Hattab, r.a., tražio od Abbasa amidže Allahovog Poslanka, s.a.v.s., da moli Allaha da im spusti kišu, pa im je Allah spustio kišu.[2]

Također, u ovo spada i govor Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao Omeru, r.a.: "Doći će vam Uvejs ibn Amir sa pojačanjem stanovnika Jemena iz Murada a zatim iz Karna. Bio je obolio od gube pa je ozdravio osim koliko za jedan dirhem, on ima majku kojoj čini dobročinstvo, ako bi nešto od Allaha zatražio sigurno bi mu to i ispunio, pa ako možeš, zatraži da za tebe traži oprosta."[3]

8 - Priznati grijeh i blagodat za vrijeme učenja dove.

Sedad ibn Evs, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Vrhunac istigfara (Traženja oprosta) je da kažeš: (*Allahumme ente rabbi la ilahe illa ente, halekteni ve ene abduke ve ala ahdike ve va'dike mesteta'tu. Eu'zu bi serri ma sana'tu, ebuu leke bi ni'metike alejje, ve ebuu bizenbi, fagfir li feinnehu la jagfiru-zzunube illa ente*) "O Allahu! Ti si moj Gospodar, nema boga osim Tebe, stvorio Si me i ja sam Tvoj rob, i ja sam na obavezi koju sam preuzeo, i na obećanju prema Tebi koliko mogu. Tebi se utječem od zla kojeg sam učinio, i priznajem

[1] Bilježi ga Muslim.

[2] Vidi: Buharija sa komentarom: knjiga o *Traženju Kiše* poglavlje: *Traženje ljudi od imama da moli za kišu prilikom suše*, hadis br. 1008.

[3] Bilježi ga Muslim br. 2542.

Tvoju blagodat prema meni, i priznajem svoje grijehe, pa mi oprosti, zaista grijehe ne oprašta niko osim Tebe." Rekao je: "Ko ovo iskreno izgovori u danu i umre tog istog dana prije noći ući će u Džennet. A ko ih iskreno izgovori u noći prije nego što osvane pa umre ući će u Džennet."[1]

9 - Ne pretjerivati sa rimovanjem prilikom učenja dove.

Ibn Abbas, r.a., je rekao: "Govori ljudima svake sedmice jedanput, ako ne onda dva puta, ako ne onda tri puta; da ljudima ne dosadi Kur'an, i nemoj običavati da dolaziš među ljude dok oni razgovaraju i da im tada govoriš i na taj način prekineš njihov razgovor pa im postane dosadno, ali slušaj ih pa ako zatraže govori im dok žele da slušaju.

Upoznaj rimovanje u dovi pa ga izbjegavaj, primijetio sam da Allahov Poslanik i njegovi ashabi ne rade nego ovako" - znači da su prakticirali ovo izbjegavanje.[2]

10 - Ponavljati dovu tri puta.

Prenosi se od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao kod Kabe a Ebu Džehl i njegovi prijatelji su sjedili, pa su jedni drugima rekli: "Koji će od vas donijeti iznutricu deve i staviti je na Muhammedova leđa kad bude na sedždi?" I poslali su najgore među njima koji su to donijeli i sačekali dok Poslanik, s.a.v.s., ode na sedždu i onda su to stavili među njegove plećke a ja sam

[1] Bilježe ga Buharija br. 6306, Tirmizi, Ahmed Nesai u poglavlju o *Traženju utočišta od zla koje učini*.

[2] Bilježi ga Buharija br. 6337.

gledao bespomoćno. Rekao je i počeli su se smijati i povijati jedni prema drugima, a Allahov Poslanik je još uvijek bio na sedždi. Nije dizao glave dok nije došla Fatima (kćer Božijeg Poslanika) i bacila to sa njegovih leđa. Zatim je podigao glavu i rekao: "O Allahu, kazni Kurejšije", tri puta. Teško im je pala ova dova protiv njih, rekao je: "Smatrali su da se dova u ovom gradu prima, zatim ih je spomenuo: 'O Allahu kazni Ebu Džehla, Utbu ibn Rebi'a, Šejbeta ibn Rebi'a, Velida ibn 'Utbeta, Umejjeta ibn Halefa, i Ukbeta ibn Ebi-Mu'ita', spomenuo je i sedmoga nismo mu ime zapamtili, rekao je: 'Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, vidio sam one koje je Allahov Poslanik spomenuo pobijene u El-Kulejbu, na Bedru."[1]

11 - Okrenuti se prema Kibli.

Abdullah ibn Zejd je rekao: "Allahov Poslanik je izašao na ovu musallu i molio za kišu, a okrenuo se prema Kibli i prevrnuo je odjeću."[2]

12 - Podići ruke prilikom dove.

Ebu Musa el-Eš'ari, r.a., je rekao: "Allahov Vjerovjesnik je učio dovu i tom prilikom je podigao ruke, tako da sam vidio bjelinu ispod njegovih pazuha."[3]

[1] Bilježe ga Buharija i Muslim.

[2] Bilježi ga Buharija br. 6343.

[3] Bilježi ga Buharija br. 6341.

Ibn Omer, r.a., je rekao: "Vjerovjesnik je podigao ruke i rekao: 'O Allahu, kod Tebe tražim utočište od onoga što je učinio Halid.'"[1]

Od Enesa, također, se prenosi da je vidio Poslanika da je podigao ruke i vidio bjelinu ispod njegovih pazuha.[2]

Selman, r.a., je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Allah je plemenit i stidan, zastidi se Svog roba kada Mu ispruži ruke u dovi, da ih vrati prazne, bez ičega.'"[3]

13 - Uzeti abdest prije dove.[4]

Ebu Musa, r.a., je rekao: "Kad je Poslanik, s.a.v.s., je završio sa Hunejnom poslao je Ebu Amira sa vojskom u Evtas pa se susreo sa Durejdom ibn Sametom. Pogubljen je Durejd a Allah je dao poraz Njegovim saborcima.

Ebu Musa je rekao: "A mene je poslao sa Ebu Amirom koji je ranjen u koljeno, pogodio ga je Džesmi strjelicom koja se učvrstila u njegovom koljenu, pa sam otišao kod njega i rekao mu: 'O amidža, ko te pogodio?', pa je naišaretio prema Ebi-Musau i rekao: 'Taj se borio sa mnom koji me pogodio pa sam se uputio prema njemu i sustigao ga pa

[1] Bilježi ga Buharija br. 6341.

[2] Bilježi ga Buharija br. 6341.

[3] Bilježe ga Ebu Davud, Tirmizi. Ibn Hadžer kaže da mu je lanac prenosilaca dobar, a Albani kaže u Tirmizijevom *Sahihu* da je *Sahih*.

[4] Uzeti abdest prije dove je lijepo. Poslanik, s.a.v.s., je spominjao Allaha u svim situacijama pa prema tome i džunubu je dozvoljeno učiti dovu, ali mu nije dozvoljeno učiti iz Kur'ana dok se ne okupa.

kad me je ugledao, počeo je bježati a ja sam išao za njim i govorio sam mu: 'Zar te nije stid što bježiš pa je zastao te smo razmijenili udarce sabljama pa sam ga ubio, zatim sam rekao Ebu Amiru: 'Allah je ubio tvog suparnika pa reče: 'Pa onda izvadi ovu strjelicu što sam i učinio nakon čega je potekla iz rane tekućina pa reče: 'O bratiću! Pođi do Allahovog Poslanika, poselami ga i reci mu: 'Amir ti je rekao da tražiš za njega oprosta. Reče: 'Ebu Amir me je postavio kao odgovornog ljudima pa je pao u ropstvo zatim preselio pa sam se vratio i ušao kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u njegovoj kući a on je bio na krevetu na kojem je bilo pijeska koji je ostavio trag na njegovom boku i leđima, pa sam ga obavijestio o našoj situaciji i događaju vezanim za Ebu Amira i rekao mu: "Rekao je: 'Reci mu: Traži oprosta za mene pa je Allahov Poslanik zatražio da mu se donese voda pa se abdestio zatim je podigao ruke i rekao: "O Allahu oprosti 'Ubejdu Ebu Amiru". Vidio sam bjelinu ispod njegovih pazuha, zatim je rekao: 'O Allahu, učini ga na Sudnjem danu iznad mnogih Tvojih stvorenja, ili ljudi", pa sam rekao: "I za mene, Allahov Poslaniče, traži oprosta", pa je rekao: "O Allahu, oprosti Abdullahu ibn Kajsu njegove grijehe i uvedi ga na Sudnjem danu u Džennet".[1]

14 - Plakanje prilikom dove iz straha od Uzvišenog Allaha.

[1] Bilježe ga Buharija i Muslim. Pogledaj Buharijin komentar jer ima korisnih napomena.

Prenosi 'Abdullah ibn 'Amr, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., proučio Allahove riječi iz Kur'ana vezane za Ibrahima, a.s.:

رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيراً مِّنَ النَّاسِ فَمَن تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي

Oni su, Gospodaru moj, mnoge ljude na stranputicu naveli. Onaj ko bude mene slijedio - moje je vjere... (Ibrahim, 36.),

i 'Isaa, a.s.:

إِن تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Ako ih kazniš, robovi su Tvoji, a ako im oprostiš, silan i mudar Ti si. (El-Ma'ide, 118.), pa je podigao ruke i rekao: "O Allahu, moj ummet, moj ummet" i zaplakao je. Pa je Uzvišeni Allah rekao: "O Džibrile, idi Muhammedu - a tvoj Gospodar najbolje zna - i pitaj ga šta te rasplakalo? Džibril, a.s., mu je došao i pitao ga, pa ga je Allahov Poslanik obavijestio, a Allah najbolje zna, pa je Allah rekao: "O Džibrile, idi Muhammedu i reci: 'Zaista ćemo učiniti da budeš zadovoljan što se tiče tvog ummeta i nećemo učiniti da budeš nezadovoljan".[1]

[1] Bilježi ga Muslim.

15 - Iskazivanje ovisnosti i žaljenja Allahu, dž.š.

Uzvišeni je rekao:

وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

I Ejjubu se, kada je Gospodaru svome zavapio: 'Mene je nevolja snašla, a Ti si od milostivih Najmilostiviji!' (El-Enbija', 83.)

U ovo spada i dova Zekerijjaa, a.s.:

رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْداً وَأَنتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ

...'Gospodaru moj, ne ostavljaj me sama, a Ti si jedini vječan!' (El-Enbija', 89.)

I dova Ibrahima, a.s.:

رَّبَّنَا إِنِّي أَسْكَنتُ مِن ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِندَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُواْ الصَّلاَةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِّنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُم مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ

Gospodaru naš, ja sam neke potomke svoje naselio u kotlini u kojoj se ništa ne sije, kod Tvoga Časnog hrama, da bi, Gospodaru naš, molitvu obavljali; zato učini da srca nekih ljudi čeznu za njima i opskrbi ih raznim plodovima da bi zahvalni bili. (Ibrahim, 37.)

16 - Ubej ibn K'ab, r.a., prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., kada bi učio dovu za nekoga počinjao bi od sebe.[1]

Međutim, s.a.v.s., bi nekada učio dovu a da nije počinjao sa sobom kao u dovi koju je uputio Enesu, Ibn Abbasu i Ism'ailovoj majci, r.a.[2]

17 - Ne pretjerivati u dovi.

Ibn S'ad ibn Ebi-Vekas, r.a., je rekao: "Moj otac me čuo kada sam govorio: 'O Allahu, podari mi Džennet i njegove blagodati, ljepote pa ovo pa ono i sačuvaj me od Džehenema i njegovih lanaca i okova pa ovoga pa onoga", pa reče: O sinko, zaista sam čuo Allahovog Poslanika kada je rekao: 'Bit će ljudi koji će pretjerivati u dovi', pa nemoj biti jedan od njih. Ako ti bude dat Džennet, bit će ti dato i ono što je u njemu a ako budeš sačuvan od vatre, bit ćeš sačuvan od nje i od zla koje je u njoj.'"[3]

Od Ebu-Nu'ameta se prenosi da je Abdullah ibn Magfel čuo svoga sina kada je rekao: "O Allahu, molim te za bijeli dvorac sa desne strane kad u njega uđem", pa je rekao: "O sinko, moli Allaha za Džennet, i traži zaštitu od vatre, zaista sam čuo Allahovog Poslanika da kaže: 'Bit će u ovom ummetu ljudi koji će pretjerivati u čišćenju i dovi.'"[4]

[1] Bilježi ga Tirmizi i kaže: da je hasen garib sahih. Abdulkadir Arnaut smatra da je hasen u obradi djela *Džamiu'-l-usul*.

[2] Vidi: Muslimov Buharijin i Tirmizijev komentar.

[3] Bilježi Ebu Davud. Albani ga ocjenjuje kao hasen u Davudovom *Sahihu* br. 3565.

[4] Ebu Davud i Ahmed, Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u Davudovom *Sahihu* i u svom djelu *Irvau-l-galil* br. 140.

18 - Pokajanje i ostavljanje grijeha (i vraćanje tuđih prava).

Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'O ljudi, Allah je dobar i ne prima osim ono što je dobro. Zaista je Allah naredio vjernicima ono što je naredio vjerovjesnicima, pa kaže:

يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ

O poslanici, dozvoljenim i lijepim jelima se hranite i dobra djela činite, jer Ja dobro znam što vi radite! (El-Mu'minun, 51.)

I rekao je:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُلُواْ مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ

O vjernici, jedite ukusna jela koja smo vam podarili... (El-Bekare, 172.).

Zatim je spomenuo čovjeka koji je bio dugo na putovanju, uprašen, nesređene i prašnjave kose, podignutih ruku prema nebu govori: "Gospodaru! Gospodaru!" A hrana mu je haram, piće mu je haram, odjeća mu je haram, othranjen je haramom, pa kako da mu se primi dova."[1]

19 - Prilikom učenja dove moliti i za svoje roditelje.

Uzvišeni Allah je rekao:

[1] Muslim.

وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُل رَّبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيراً

Budi prema njima pažljiv i ponizan i reci: 'Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, njegovali!' (El-Isra', 24.)

Rekao je Uzvišeni:

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

Gospodaru naš, oprosti meni, i roditeljima mojim, i svim vjernicima - na Dan kad se bude polagao račun! (Ibrahim, 41.)

I rekao je Uzvišeni, obavještavajući o Nuhu, a.s.:

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِناً وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَاراً

Gospodaru moj, oprosti meni, i roditeljima mojim, i onom koji kao vjernik u dom moj uđe, i vjernicima i vjernicama, a nevjernicima samo propast povećaj!" (Nuh, 28.)

20 - Moliti i za vjernike kad molimo za sebe.

Uzvišeni je rekao:

وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

...Traži oprosta za svoje grijehe i za vjernike i vjernice!... (Muhammed, 19.)

21 - Ne moliti nikoga osim Allaha.

Ibn Abbas, r.a., je rekao: "Bio sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na jahalici pa je rekao: 'O mladiću, poučiću te ovim riječima: Čuvaj Allaha pa će te čuvati, čuvaj Allaha naći ćeš Ga ispred sebe, a ako nešto moliš moli od Allaha, a ako zatražiš pomoć zatraži je od Allaha, i znaj da kada bi se cijeli svijet okupio da ti pribavi neku korist neće ti koristiti osim u onome što ti je Allah već propisao, a ako se sastanu da ti neku štetu nanesu neće ti je nanijeti osim u onome što ti je Allah već propisao, pera su se podigla a stranice su se osušile."[1]

[1] Bilježi ga Ahmed i Tirmizi i kaže da je hasen sahih. Albani kaže da je sahih u Tirmizijevom *Sahihu*.

Druga studija: *VREMENA I PRILIKE U KOJIMA SE PRIMA DOVA*

1 - Noć Lejletu-l-kadra

Uzvišeni Allah je rekao:

إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ * وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ * لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ *
تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِم مِّن كُلِّ أَمْرٍ * سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ *

Mi smo ga počeli objavljivati u noći Kadr - a šta ti misliš šta je noć Kadr? Noć Kadr je bolja od hiljadu mjeseci - meleki i Džibril, s dozvolom Gospodara svoga, spuštaju se u njoj zbog odluke svake, sigurnost je u njoj sve dok zora ne svane. (El-Kadr)

Prenosi se da je Aiša, r.a., rekla: "Rekla je: 'O Allahov Poslaniče! Šta misliš ako bih znala koja je noć Lejletu-l-kadra, šta da učim u njoj? Rekao je: (*Allahumme inneke 'afuvun tuhibul 'afve fa'fu 'anni*) 'O Allahu, Ti si plemenit, Onaj koji prašta i voliš praštati, pa mi oprosti.'"[1]

2 - Nakon obaveznih namaza.

Prenosi se od Ebu Umameta el-Bahilija, r.a., da je rekao: "Rečeno je: 'O Allahov Poslaniče! koja dova je najizglednija da bude primljena?' Rekao je: 'U zadnjem dijelu noći, i nakon obaveznih namaza.'"[2]

---

[1] Bilježi ga Tirmizi i kaže da je sahih, Ibn Madže, Ahmed. Albani kaže da je sahih u Tirmizijevom i Ibn Madžeovom *Sahihu*.

[2] Bilježi ga Tirmizi br. 3499, i kaže da je hasen. Albani smatra da je sahih.

3 - U poslednjem dijelu noći.

Prenosi se od Amra ibn Abeseta, r.a., da je čuo Allahovog Poslanika kad je rekao: "Gospodar je najbliži robu u zadnjem djelu noći, pa ako možeš da budeš od onih koji spominju Allaha u tim trenucima budi."[1]

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Naš Gospodar Slavljeni i Uzvišeni se spušta svake noći prema zemaljskom nebu u zadnjoj trećini noći pa kaže: 'Ko će Me moliti, pa da mu udovoljim? Ko će od Mene tražiti nešto tražiti od Mene, pa da mu dam? Ko će od Mene tražiti oprosta, pa da mu oprostim?'"[2]

Osman ibn Ebi el-'As prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Nebeska vrata se otvaraju u pola noći pa se kaže: 'Ima li neko da moli, pa da mu se udovolji? Ima li neko da traži, pa da mu se da? Ima li nevoljnika pa da se izbavi? 'I nema muslimana koji uputi dovu, a da mu Allah ne udovolji, osim bludnice koja zarađuje sa bludom i 'usara."[3]

A usar je: onaj ko uzima imetak od ljudi na nepravedan način, silom ili ugledom kao i (neispravnim o.p.) porezima.

---

[1] Tirmizi br. 3579. i kaže da je sahih. Bilježi ga i Ibn Huzejme u svom *Sahihu*, Nesai, Hakim i kaže da je *Sahih*. Albani kaže da je *Sahih* u Tirmizijevom *Sahihu*.

[2] Bilježe ga Buharija br.1145 i Muslim br. 758.

[3] Bilježi ga Taberani u *M'udžemu-l-Evsat*. Albani smatra da je lanac prenosilaca ovog hadisa sahih u *Silsiletil ehadisi sahiha* br. 1073, i u *Sahihul Džamiu'-s-sagir*.

Uzvišeni Allah je pohvalio one koji traže oprosta u zadnjim dijelovima noći pa kaže Uzvišeni:

كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ * وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

...noću samo malo spavali / i u praskozorje oprost od grijeha molili. (Ez-Zarijat, 17.-18.)

4 - Između ezana i ikameta.

Prenosi se od Enesa ibn Malika, r.a., da je rekao: "Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: 'Dova se ne odbija između ezana i ikameta, pa molite.'"[1]

5 - Kada se uči ezan za obavezne namaze.

Prenosi se od Sehla ibn Sa'da da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s, je rekao: 'Dvije dove se ne vraćaju, ili se rijetko vraćaju: Dova kada se uči ezan, i u toku borbe sa neprijateljem.'"[2]

6 - Kada se uči ikamet.

Prenosi se od istog prenosioca da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Dova se ne odbija učaču dove u dva časa; kada se uči ikamet i u saffu na Allahovu putu."[3]

[1] Bilježe ga Tirmizi, Ebu Davud, Ahmed. Albani ga ocjenjuje kao sahih u Tirmizijevom *Sahihu* i drugim mjestima.

[2] Bilježi ga Ebu Davud. Albani kaže da je sahih u Ebu Davudovom *Sahihu*, Hafiz Ibn Hadžer kaže da je hasen sahih, bilježi ga i Darimi.

[3] Bilježi Ibn Hibban. Albani kaže da je sahih u *Et-Tergib ve-t-Terhib* br. 256 i 262.

7 - Kada pada kiša i ispod kiše.

Od istog prenosioca da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Dvije dove se ne vraćaju, ili rijetko da se vraćaju: dova kad se uči ezan i u toku borbe sa neprijateljem.", a u predaji preko Musaa od Riska od Ebu-Hazima od Sehla ibn S'ada: "I kad pada kiša", a u El-Hakimovom izrazu: "Ispod kiše."[1]

8 - Kada krene vojska u borbu na Allahovom putu.

Od Sehla ibn S'ada, r.a., se prenosi da je rekao Allahov Poslanik: "Dova se ne odbija učaču dove u dva časa; kada se uči ikamet i u saffu na Allahovu putu."[2]

9 - Jedan čas u svakoj noći.

Džabir, r.a., je rekao: "Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kad govori: 'Zaista u noći ima čas, i neće se desiti da u njemu musliman zamoli Allaha za ovodunjalučko ili ahiretsko dobro a da mu to Allah ne dadne, tako je svake noći.'"[3]

10 - Jedan čas petkom.

Prenosi se od Ebu Hurejrea, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., spomenuo petak i rekao: "U njemu je čas u kome Uzvišeni Allah daje robu muslimanu ono što zatraži", i pokazao je rukom da je malo tih trenutaka.[4]

[1] Bilježi ga Ebu Davud. Albani kaže da je hasen u svojoj zbirci vjerodostojnih hadisa br. 1469, bilježi ga i Hakim i kaže da je sahih s tim se slaže i Zehebi.

[2] Bilježe Ebu Davud, Darimi. Albani kaže da je vjerodostojan u Davudovom *Sahihu*.

[3] Bilježi ga Muslim.

[4] Bilježe ga Buharija i Muslim.

Od istog prenosioca, r.a., se prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Zaista je u petku jedan čas, ako ga potrefi rob musliman tražeći od Allaha neko dobro, Allah će mu ga dati a on (čas) je poslije ikindije."[1]

Džabir, r.a., prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Petak ima 12 časova, a u njemu je čas u kome se neće desiti da musliman zatraži nešto od Allaha a da mu to ne dadne, pa tražite ga u zadnjem času poslije ikindije."[2]

A od Ebi-Burdeta ibn Ebu Musaa el-Eš'arija se prenosi da je rekao Abdullah ibn Omer: "Jesi li čuo svog oca da prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o času petka?" Rekao sam: "Da, čuo sam ga da govori: 'Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: 'On je (čas) između imamovog sjedenja dok se ne završi namaz.'"[3]

Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao, i drugi islamski učenjaci daju prednost mišljenju da je taj čas petkom poslije ikindije.[4]

Kaže Ibn Kajjim: "Smatram da se također očekuje primanje dove u času za vrijeme džuma-namaza jer su oba časa prilika za primanje dove, iako je taj posebni čas primanja dove petkom onaj zadnji poslije ikindije, koji je određeni čas dana koji ne ide ni naprijed ni nazad."

---

[1] Bilježi ga Ahmed.

[2] Bilježe ga Ebu Davud br. 1048, Nesai, Hakim kaže da je sahih s tim se složio i Zehebi. Vidi i *Zadu-l-Me'ad* obrada od Arnauta.

[3] Bilježi ga Muslim br. 853.

[4] Vidi: *Zadu-l-Me'ad.*

A što se tiče namaskog (džumanskog) časa, on slijedi namaz, bilo da se pomjera naprijed ili nazad, jer okupljanje vjernika i njihov namaz, poniznost i skrušenost Allahu ima uticaj na primanje dove. Taj čas okupljanja je čas u kojem se očekuje primanje dove i na ovaj način se slažu svi hadisi..."[1]

11 - Prilikom pijenja zemzem vode sa dobrim nijjetom.

Dzabir, r.a., prenosi od Allahovog Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je rekao: "Zemzem voda je za ono za šta se zanijeti."[2]

12 - Na sedždi.

Prenosi se od Ebu Hurejre da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Allahov rob je najbliži Allahu dok je na sedždi pa molite što više."[3]

13 - Kada se probudimo u noći i uputimo sunnetsku dovu.

Ubade ibn Samit, r.a., prenosi od Allahovog Vjerovjesnika da je rekao: "Ko se probudi u noći pa kaže - *La Illahe Illelahu Vahdehu La Šerike Lehu, Lehu-l-Mulku, Ve Lehu-l-Hamdu Ve Huve 'Ala Kulli Šej'in Kadir. El-Hamdulillahi, Ve Subhanallahi Ve La Illahe Illallahu, Vallahu Ekber. Ve La Havle Ve La Kuvvete Illa Billahi.* Zatim kaže, *Allahu Magfir li* ili prouči dovu, bit će mu primljeno. A ako uzme abdest i obavi namaz bit će mu primljen."[4]

---

[1] *Zadu-l-Me'ad* - obrada od Arnauta.

[2] Bilježe ga Ibn Madže, Ahmed. Albani kaže da je sahih u svojoj zbirci sahiha br. 883, kao i u drugim zbirkama.

[3] Bilježi ga Muslim.

[4] Bilježe ga Buharija br. 1154 i Tirmizi.

14 - Kada molimo Junusovom, a.s., dovom.

Prenosi se od S'ada da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Dova Zu-n-Nuna (Junus, a.s.) kad je uputio a bio je u utrobi ribe: *'La Illahe Illa ente subhaneke inni kuntu mine-z-Zalimin'*, musliman nikad ne zamoli za nešto sa ovom dovom a da mu Allah ne udovolji."[1]

Što znači: nema boga osim Tebe, slavljen neka si, zaista sam se prema sebi ogriješio.

15 - Kada uputimo sunnetsku dovu kad smo u nevolji (musibetu).

Prenosi se od Ummi Seleme, r.a., da je rekla: "Čula sam Allahovog Poslanika da kaže: 'Svakog muslimana koga zadesi neka nedaća pa kaže ono što mu je naredio Allah: *Inna lillahi ve inna illejhi radži'un, Allahumme' džurni fi musibeti, ve ahlif li hajren minha illa ahlefa-llahu lehu hajren minha.*[2]

Što znači: "Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo. Gospodaru moj nagradi me zbog moje nedaće, i daj mi nakon nje bolje stanje, i Allah će mu dati bolje od toga."

16 - Prilikom dove nakon nečije smrti.

Prenosi se od Ummu Seleme, r.a., da je rekla: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ušao kod Ebu-Selemeta a oči i pogled

[1] Bilježe ga Tirmizi br. 3505, Ahmed, Hakim i kaže da je sahih s tim se slaže i Zehebi. Ibn Hadžer kaže da je hasen, a Albani da je sahih u Tirmizijevom *Sahihu*.

[2] Bilježi ga Muslim.

su mu već bili ukočeni pa ih je zatvorio a zatim rekao: 'Zaista duša kad izlazi pogled je prati', pa su zagalamili članovi njegove obitelji pa je rekao: 'Ne tražite za sebe osim ono što je dobro, zaista meleki aminaju na ono što govorite'. Zatim je rekao: 'Bože, oprosti Ebu-Selemetu i podigni njegov ugled među onima koji su upućeni i odredi mu nasljednika među onima koji ostaju (na dunjaluku). Oprosti nama i njemu, Gospodaru svjetova i učini mu kabur prostranim i svijetlim.'"[1]

17 - Kada otpočnemo dovu sa ovim riječima:

Allahuekberkebira, ve-l-hamdulillahikesira, vesubhanallahi bukreten ve esila, "Allah je najveći veličanstveni, hvala Allahu stalno i neka je Allah slavljen jutrom i večeri", sa ovim riječima je otpočeo jedan od ashaba svoju dovu pa je rekao Poslank, s.a.v.s.: "Zadivio sam se ovim riječima otvorila su im se nebeska vrata."[2]

18 - Kada otpočnemo namaz dovom sa ovim riječima:

El-Hamdulillahi hamden kesiren tajjiben mubareken fihi.

Neki čovjek je otpočeo namaz ovim riječima, pa je Resulullah nakon svršetka svog namaza rekao: "Ko je od vas izgovorio ove riječi?" Ljudi su šutjeli. Pa je rekao: "Ko ih je izgovorio nije ništa loše rekao?" Pa reče neki

[1] Bilježi ga Muslim.

[2] Bilježi ga Muslim.

čovjek: "Došao sam pa me nešto u duši podstaklo pa sam ih izgovorio." Pa reče: "Vidio sam dvanaest meleka koji se natječu koji će ih prije podići"[1]

19 - Prilikom učenja fatihe u namazu sa razmišljanjem.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Ko obavi namaz i ne prouči u njemu *Ummu-l-Kur'an* (fatihu) namaz mu je krnjav", treći put "Nepotpun", pa je rečeno Ebu Hurejri: "Doista mi klanjamo i za imamom", pa je rekao: "Prouči je u sebi, zaista sam čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: 'Uzvišeni Allah je rekao: - Podijelio sam namaz između Mene i Moga roba na dva dijela. Njegovo je ono što bude tražio, pa kad Moj rob kaže: *El-Hamdu lillahi Rabbi-l-'Alemin* (Hvala Allahu Gospodaru svjetova), Uzvišeni Allah kaže: *Hammedeni 'abdi* (Moj rob Mi zahvaljuje).

A kada kaže: *Er-Rahmani-r-Rahim*, (Svemilosnom, Milostivom)

Allah Uzvišeni kaže: *Esna 'alejje 'abdi* (Moj rob Me pohvalio), a kada kaže: *Maliki jevmid-din* (Vladaru Sudnjega Dana) kaže: *Medjdjedeni 'abdi* što znači, Moj rob Me veliča. (A jedanput je rekao (Allah): *Fevveda ilejje 'abdi* (povjerio mi se Moj rob). A kada kaže: *Ijjake n'abudu ve ijjake neste'in*, kaže: "Ovo je između Mene i Mog roba, Mom robu pripada ono što je tražio", pa kada kaže: *Ihdine-s-siratal mustekim siratallezine en'amte 'alejhim gajril*

[1] Bilježi ga Muslim.

magdubi 'alejhim ve leddallin, kaže: Ovo je za Moga roba, Mom robu pripada ono što traži."[1]

20 - Prilikom podizanja glave sa ruku'a i izgovaranja:

Rabbena ve lekel hamd, hamden kesiren tajjiben mubareken fihi.

Od Refa'a se prenosi: "Klanjali smo iza Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a nakon što je podigao glavu sa ruku'a rekao je: *'Semi'a Allahu limen Hamideh'* (Čuje Allah onoga ko Mu zahvaljuje). Neki čovjek iza njega je rekao: *"Rabbena Ve Lekel Hamd hamden kesiren tajjiben mubareken fihi."* Nakon svršetka namaza, pitao je, a.s.: "Ko je to rekao?" Rekao je: "Ja". Rekao je: "Vidio sam trideset i nekoliko meleka natječu se koji će ih prije upisati."[2]

21 - Prilikom aminanja u namazu ako se podudari sa aminanjem meleka.

Prenosi Ebu Hurejre, r.a., od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Kada imam kaže amin, kažite i vi jer uistinu čije se aminanje podudari sa aminjanem meleka, bit će mu oprošteni prethodni grijesi."[3]

Od njega se također prenosi, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Kad imam kaže: *'Gajril magdubi 'alejhim ve led-dallin'*, poslije toga recite: "amin", jer uistinu čije se

[1] Bilježi ga Muslim.

[2] Bilježe ga Buharija, *Muveta* od Malika, Tirmizi, Ebu Davud i Tirmizi.

[3] Bilježe ga Buharija i Muslim sa ovom verzijom.

aminanje podudari sa aminanjem meleka bit će mu oprošteni prethodni grijesi."[1]

22 - Nakon vraćanja sa ruku'a i izgovaranja: Allahume Rabbena Ve Lekel Hamd.

Od Ebi Hurejre, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Kad imam kaže, *'Semi'a Allahu limen Hamideh'*, (čuje Allah onog ko Mu zahvaljuje), reci te: *Allahume Rabbena Ve Lekel Hamd* (O Allahu, Gospodaru naš, Tebi je hvala), (O.P. ili *Rabbena ve lekel hamd*, po drugoj verziji), jer uistinu čije se riječi podudare s riječima meleka, bit će mu oprošteni prethodni grijesi."[2]

23 - Poslije salavata na Allahovog Poslanika, s.a.v.s., na poslednjem sjedenju u namazu.

Prenosi se od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., da je rekao: "Klanjao sam, a sa Allahovim Poslanikom su bili Ebu Bekr i Omer, r.a., pa kada sam sjeo počeo sam sa hvaljenjem Allaha, zatim salavatom na Poslanika, s.a.v.s., zatim sam molio za sebe pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Traži, dat će ti se. Traži, dat će ti se."[3]

A od Fudaleta, r.a., se prenosi da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., čuo čovjeka dok je klanjao i veličao Allaha Jedinog i donio salavat na Allahovog Vjerovjesnika pa je rekao

---

[1] Bilježe ga Buharija sa ovom verzijom i Muslim.

[2] Bilježe ga Buharija i Muslim.

[3] Bilježi ga Tirmizi i kaže da je hasen sahih, Nesai, Ahmed, Albani kaže da je sahih u Tirmizijevom *Sahihu* br. 2765, i Nesaijevom *Sahihu* br. 1217.

Allahov Poslanik, s.a.v.s.: "Moli, odgovorit će ti se, traži, dat će ti se."[1]

24 - Prilikom izgovaranja ovih riječi u namazu prije selama:

"O Allahu zaista te molim, - O Allahu, Jedan Jedini Onaj Kome se sve obraća, Koji nije rođen niti je rodio i Kome niko nije ravan -, da mi oprostiš grijehe zaista si Ti Onaj Koji mnogo prašta i Svemilosni." Kada je Allahov Poslanik čuo ovu dovu od čovjeka koji je klanjao rekao je: "Oprošteno mu je. Oprošteno mu je. Oproštenu mu je", tri puta.[2]

25 - Isto tako prilikom izgovaranja ovih riječi:

Allahumme Inni Es 'eluke Bi Enne Lekel Hamdu La ilahe Illa ente el Mennanu Bedi'u-s-Semavati Vel Erdi ja Zeldželali vel Ikram, ja Hajjum ja Kajjum.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao kada je čuo čovjeka koji obavlja namaz i uči ovu dovu: "Zamolio je Allaha Njegovim najvećim imenom sa kojim kada se zamoli udovolji a kada se sa njim zatraži, dadne."[3]

---

[1] Bilježe ga Nesai, Tirmizi. Abdulkadir Arnaut kaže: "Ibn Huzejme i Ibn Hibban kažu da je sahih, i Hakim, s tim se složio i Zehebi. Albani kaže da je sahih u Nesaijevom *Sahihu*.

[2] Bilježe ga Ahmed, Ebu Davud, Nesai. Albani kaže da je sahih u Nesaijevom *Sahihu* i kaže: Ibn Huzejme ga ocjenjuje kao sahih, kao i Hakim i Zehebi.

[3] Bilježe Ebu Davud, Ibn Madže, Tirmizi, Ahmed, Nesai. Ibn Hibban kaže da je sahih br. 2382 (Mevarid), isto tako Hakim i Zehebi, kao i Albani u Nesaijevom *Sahihu*.

26 - Kad molimo sa sljedećom dovom:

Allahumme Inni Es'eluke Bi Enni Ešhedu Enneke Ente Allah, La Ilahe Illa Ente El-Ehadu-s-Samed Ellezi Lem Jelid Ve Lem juled Ve Lem Jekun Lehu Kuffuven Ehad.

Što znači: O Allahu, uistinu Te molim s time što svjedočim da si, uistinu, Ti Allah, nema boga osim Tebe, Jedinog, Kome se svako obraća, Koji nije rodio i nije rođen, i Kome niko nije ravan.

Poslanik, s.a.v.s., je rekao čovjeku kojeg je čuo da moli s ovom dovom: "Već si zamolio Allaha sa Njegovim najvećim imenom", a u drugoj predaji stoji: "Sigurno si zamolio Allaha sa imenom sa kojim kada se traži dadne se, a kada se zamoli sa njim, udovolji."[1]

27 - Prilikom učenja sunnetske dove nakon abdesta.

Omer Ibn Hattab, r.a., prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Nema nikoga od vas ko uzme abdest i upotpuni ga a zatim kaže - *Ešhedu En La Ilahe Ilallahu Vahdehu La Šerike Lehu, Ve Ešhedu Enne Muhammeden 'Abduhu Ve Resuluhu-*; da mu se ne otvore osmera džennetska vrata da uđe na koja hoće."[2]

[1] Bilježe ga Ebu Davud, Tirmizi, Ahmed, Ibn Madže, Hakim i kaže da je sahih to potvrđuje i Zehebi. Albani kaže da je sahih u Tirmizijevom *Sahihu*.

[2] Bilježe ga Muslim i Ahmed.

28 - Prilikom učenja dove na Dan Arefata na Arefatu za hadžije.

'Amr ibn Šu'ajb prenosi od svoga oca koji prenosi od svoga oca da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Najbolja dova je dova na Dan Arafata a najbolje što sam izgovorio ja i Poslanici prije mene je: *La Ilahe Ilallah Vahdehu La Šerike Lehu Lehul Mulku Ve Lehul Hamdu Ve Huvel 'Ala Kulli šej'in Kadir.*"[1]

29 - Dova poslije zevala (pomjeranje sunca sa polovine neba prema zapadu) a prije podne-namaza.

Abdullah ibn Saib, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao četiri rekata nakon nastupanja podnevskog vremena a prije podnevskih farza i rekao: "To je čas u kome se otvaraju nebeska vrata, i volim da mi se podigne u njemu dobro djelo."[2]

Od Ebu Ejjuba, r.a., se prenosi da je rekao: "Uistinu nebeska se vrata otvaraju poslije zevala i ne zatvaraju se dok se ne klanja podne-namaz, pa volim da mi se na nebo podigne dobro djelo."[3]

[1] Bilježe ga Tirmizi i Malik u *Muvetti*. Albani kaže da je hasen u Tirmizijevom *Sahihu*.

[2] Bilježe ga Tirmizi br. 478, Ahmed. Albani kaže da je sahih u Tirmizijevom *Sahihu*.

[3] Bilježe ga Ahmed, Ebu Davud. Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u Davudovom *Sahihu* kao i u drugim zbirkama.

30 - Dova u mjesecu ramazanu.

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., da je rekao: 'Kad nastupi ramazan, otvaraju se džennetska a zatvaraju džehennemska vrata a šejtani se vezuju u lance."[1]

Isti prenosilac prenosi i ovu predaju od Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Kad nastupi ramazan otvaraju se Vrata milosti a zatvaraju se vrata Džehenema, a šejtani se stavljaju u okove".[2]

31 - Prilikom okupljanja muslimana radi zikra.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi od Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Zaista Allah ima Svoje meleke koji kruže po putevima i traže one koji spominju Allaha, pa kad nađu ljude koji čine zikr, dozivaju: 'Požurite prema svojoj potrebi', rekao je: 'Pa ih okruže svojim krilima do zemaljskog neba.' Rekao je: "Pa ih Uzvišeni Gospodar upita - a On najbolje zna njihovo stanje - 'Šta govore Moji robovi?', Odgovaraju: 'Slave Te, uzvisuju Te, zahvaljuju Ti i veličaju Te...'". (Hadis), a u njemu je i ovaj dio: 'Pa kaže (Allah): - Uzimam vas za svjedoke da Sam im oprostio.' Rekao je: 'Jedan od meleka kaže među njima je neki čovjek koji nije od njih već je došao zbog neke potrebe'. Rekao je: 'Oni su društvo u kome neće biti nesretan onaj koji je sa njima.'"[3]

---

[1] Bilježe ga Buharija i Muslim.

[2] Bilježi ga Muslim.

[3] Bilježe ga Buharija i Muslim.

I rekao je Poslanik, s.a.v.s.: "Ne desi se da ljudi sjednu da spominju Allaha a da ih ne okruže meleki, i obavije ih milost, i na njih se spusti smirenost a Allah ih spomene kod onih koji su kod Njega."[1]

32 - Kad čujemo pjevanje pijetla.

Prenosi se od Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Kad čujete pjevanje pijetlova, tražite od Allaha blagodati, jer zaista su vidjeli meleka. A kad čujete revanje magarca, tražite od Allaha utočiste od šejtana jer je, zaista, vidio šejtana."[2]

33 - U stanju kada se srce usmjeri Allahu i kada se pojača iskrenost.

Za ovo je dokaz priča o ljudima koji su bili u pećini kada ih je stijena spriječila da izađu. [3]

34 - Dova prvih deset dana zu-l-Hidždžeta.

Ibn Abbas, r.a., prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Nema dana u kojima su dobra djela draža Allahu od ovih dana" - odnosi se na tih deset - Rekli su: "O Allahov Poslaniče! Zar ni džihad na Allahovom putu?". Rekao je: "Ni džihad na Allahovom putu, osim čovjeka koji izađe i uloži svoj život i imetak i ne vrati ništa od toga."[4]

---

[1] Bilježi ga Muslim preko Ebu Hurejre i Ebu Se'ida el-Hudrija, r.a., br. 2700.

[2] Bilježe ga Buharija sa ovom verzijom, Muslim od Ebu Hurejre, Ebu Davud, Tirmizi, Ahmed.

[3] Bilježe ga Buharija i Muslim.

[4] Bilježe ga Buharija br. 969. i Ebu Davud sa ovom verzijom br. 2438.

Treća Studija: *MJESTA NA KOJIMA SE PRIMAJU DOVE*

1 - Kad se bacaju kamenčiči na malom i srednjem džemretu za vrijeme hadždža.

"Allahov Poslanik bi običavao baciti sedam kamenčića na džemretu koje dolazi poslije džamije na Minni, donosio bi tekbir svaki put kad bi bacio kamenčić, zatim bi krenuo i stao bi ispred njega okrenuvši se prema Kibli i podignutih ruku učio bi dovu i tako bi dugo stajao. Zatim bi išao do sljedećeg džemreta (srednjeg) i bacao bi sedam kamenčića i na ovom džemretu i donosio je tekbir prilikom svakog bacanja, zatim bi se pomjerio na lijevu stranu prema klancu, i stajao bi okrenut prema Kibli i podignutih ruku, učio bi dovu. Zatim išao do džemreta koje je do 'Akabe i bacao bi i na ovom džemretu sedam puta kamenčiće, svaki put bi donosio tekbir. Zatim bi otišao i nije se zadržavao kod njega."[1]

2 - Dova unutar Kabe ili unutar kabenskog zida.

Od Usame ibn Zejda se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., kada je ušao u Kabu proučio dovu na svim njenim stranama.[2]

Od Abdullaha ibn 'Amra, r.a., se prenosi da je rekao: "Vidio sam Allahovog Poslanika unutar Kabe sa Usamom ibn Zejdom, Bilalom, Osmanom, Ibn Talhom pa su zatvorili vrata, pa kada su otvorili prvi sam ušao, pa sam se susreo sa Bilalom pa ga upitao: 'Da li je Allahov Poslanik, s.a.v.s.,

[1] Bilježi ga Buharija preko Abdullaha ibn Omera, r.a.

[2] Bilježi ga Muslim br. 1320.

u njoj klanjao?' Rekao je: 'Da, klanjao je između dva jemenska stuba'."[1]

A od Aiše, r.a., se prenosi da je rekla: "Pitala sam Allahovog Poslanika o kabenskom zidu, da li pripada Kabi? Rekao je: 'Da.' Rekla sam: 'Pa zašto ga nisu stavili unutar Kabe?, Rekao je: 'Zaista je tvom narodu nestalo sredstava.'"[2]

Onaj ko uputi dovu unutar kabenskog zida kao da je uputio dovu unutar Kabe; jer je kabenski zid od Kabe, zbog navedenog hadisa.

3 - Dova hadžija i onih koji su na umri, na Safi i Mervi.

Džabir, r.a., je rekao u dugom hadisu koji govori o Hadždžu Poslanika, s.a.v.s.: "...zatim je izašao na vrata prema Safi pa kad se priblizio Safi, proučio je:

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ الله

Safa i Merva su Allahova časna mjesta. (El-Bekare, 158.)

"Počinjem sa onim sa čim je Allah počeo", pa je počeo od Safe, popeo se na Safu, pa kad je ugledao Kabu, okrenuo se prema njoj, zatim je izgovarao riječi Tevhida (*La Ilahe Ilallah*) i donosio je tekbire, i rekao je: 'Nema Boga osim Allaha Jedinoga Koji nema suparnika, Njegova je vlast i hvala pripada Njemu, i On je Svemoćan. Nema boga osim Allaha Jedinoga, ispunio je Svoje obećanje pomogao je

[1] Bilježe ga Muslim br.1329, i Buharija br. 1598.

[2] Bilježe ga Muslim br. 1333. i Buharija br. 1584.

Svoga roba i sam je porazio Saveznike." Rekao je: Zatim je poslije toga učio dovu tri puta. (Hadis) A u njemu stoji i ovo: "Učinio je i na Mervi kao što je učinio na Safi."[1]

4 - Dova kod Meš'ari-l-Harama na dan klanja kurbana za hadžije.

Džabir, r.a., je rekao o Poslanikovom, s.a.v.s., hadždžu: "Zatim je uzjahao Kasvu (devu) dok nije stigao do Meš'aril Harama, zatim se okrenuo prema Kibli i učio je dovu i donosio tekbire i izgovarao: *La ilahe Illallah* i iskazivao je Allahovo jedinstvo. Tako je stajao sve dok nije dobro osvanulo, i krenuo je dalje prije izlaska sunca." (Hadis)[2]

5 - Dova hadžije na Arefatu na Dan Arefata.[3]

---

[1] Bilježi ga Muslim br. 1218.

[2] Bilježi ga Muslim.

[3] Pogledaj str. 87.

Peto poglavlje

POSLANIČKO PRIDAVANJE VAŽNOSTI DOVAMA I ALLAHOVO PRIMANJE NJIHOVIH DOVA

Dovama su pridavali važnost Allahovi vjerovjesnici i Poslanici, s.a.v.s., i njihovi sljedbenici od dobrih Allahovih robova, pa je Allah primao njihove dove. Ovih primjera ima mnogo u Kur'anu i Sunnetu pa ću spomenuti neke, ne da bih ih sve nabrojao, već samo kao primjere, pa evo nekih:

1 - Adem, a.s.

Rekao je Uzvišeni:

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

'Gospodaru naš', - rekoše oni - 'sami smo sebi krivi, i ako nam Ti ne oprostiš i ne smiluješ nam se, sigurno ćemo biti izgubljeni.' (El-A'raf, 23.)

Pa im je Allah oprostio kao što kaže Uzvišeni:

فَتَلَقَّىٰ آدَمُ مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

I Adem primi neke riječi od Gospodara svoga, pa mu On oprosti; On, doista, prima pokajanje, On je milostiv. (El-Bekare, 37.)

Zatim ga je Allah počastio tako što ga je učinio izabranikom, pa kaže Uzvišeni:

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ

Allah je odabrao Adema, i Nuha, i Ibrahimovu porodicu, i Imranovu porodicu nad ostalim svijetom. (Ali 'Imran, 33.)

I Allah ga je posebno odlikovao pa kaže Uzvišeni:

ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ

Poslije ga je Gospodar njegov izabranikom učinio, pa mu oprostio i na Pravi put ga uputio. (Taha, 122.)

2 - Nuh, a.s.

Allah Uzvišeni je rekao:

وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ * وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ

A kada Nas je Nuh zovnuo, Mi smo se lijepo odazvali: I njega i porodicu njegovu nevolje teške smo spasili. (Es-Saffat, 75.-76.)

I rekao je Uzvišeni:

وَنُوحًا إِذْ نَادَىٰ مِن قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ *
وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَأَغْرَقْنَاهُمْ
أَجْمَعِينَ

I Nuhu se, kad u davno vrijeme zavapi, odazvasmo i njega i čeljad njegovu od jada velikoga spasismo / i od naroda ga, koji je smatrao neistinitim dokaze Naše, zaštitismo. To bijahu opaki ljudi, pa ih sve potopismo. (El-Enbija', 76.-77.)

I rekao je Uzvišeni:

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ * فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي
مَغْلُوبٌ فَانتَصِرْ * فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّنْهَمِرٍ * وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا
فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ * وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ أَلْوَاحٍ وَدُسُرٍ * تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا
جَزَاءً لِّمَن كَانَ كُفِرَ

Prije njih Nuhov narod nije vjerovao i roba Našeg je u laž utjerivao, govoreći: "Luđak!" - i Nuh je onemogućen bio. / I on je Gospodara svoga zamolio: "Ja sam pobijeđen, Ti se osveti!" / I Mi smo kapije nebeske pootvarali vodi koja je neprestano lila, / i učinili da iz zemlje izvori provru, i vode su se sastale kako je određeno bilo, / a njega smo nosili na onoj od dasaka i klinaca sagrađenoj / koja je plovila pod brigom Našom, - nagrada je to bila za onoga koji je odbačen bio. (El-Kamer, 9.-14.)

I rekao je Uzvišeni:

وَقَالَ نُوحٌ رَّبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا * إِنَّكَ إِن تَذَرْهُمْ
يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا * رَّبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ
بَيْتِيَ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا

I Nuh reče: "Gospodaru moj, ne ostavi na Zemlji nijednog nevjernika, / jer, ako ih ostaviš, oni će robove Tvoje u zabludu zavoditi i samo će grješnike i nevjernike rađati! / Gospodaru moj, oprosti meni i roditeljima mojim, i onome koji kao vjernik u dom moj uđe, i vjernicima i vjernicama, a nevjernicima samo propast povećaj!" (Nuh, 26.-29.)

3 - Ibrahim, a.s.

Uzvišeni je rekao o njegovoj dovi:

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ * وَاجْعَل لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ
* وَاجْعَلْنِي مِن وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ

Gospodaru moj, podari mi znanje i uvrsti me među one koji su dobri / i učini da me po lijepom spominju oni što će poslije mene doći, / i učini me jednim od onih kojima ćeš džennetske blagodati darovati. (Eš-Šu'ara', 83.-85.)

Uzvišeni Allah mu je primio dovu pa kaže Uzvišeni o njegovoj prvoj molbi:

فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُم مُّلْكاً عَظِيماً

...A Mi smo Ibrahimovim potomcima Knjigu i mudrost dali, i carstvo veliko darovali. (En-Nisa', 54.)

I rekao je Uzvišeni na Ibrahimovu dovu:

وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ

...i uvrsti me među one koji su dobri. (Eš-Šu'ara', 83.)

وَإِنَّهُ فِي الآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ

...I na onom (svijetu) će biti među dobrima. (El-Bekare, 130.)

I odgovorio je na njegovu dovu:

وَاجْعَل لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ

I učini da me po lijepom spominju oni što će poslije mene doći. (Eš-Šu'ara', 84.)

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الآخِرِينَ سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ * كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ * إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ *

I u naraštajima kasnijim mu spomen sačuvasmo: / Nek je u miru Ibrahim! / Eto tako Mi nagrađujemo one koji dobra djela čine, / a on je, doista, bio rob naš, vjernik. (Es-Saffat, 108.-111.)

4 - Ejjub, a.s.

Uzvišeni Allah je rekao:

وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ * فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِن ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِندِنَا وَذِكْرَى لِلْعَابِدِينَ

I Ejjubu se, kada je Gospodaru svome zavapio: "Mene je nevolja snašla, a Ti si od milostivih Najmilostiviji!" / - odazvasmo i nevolje koja ga je morila otklonismo i vratismo mu, milošću Našom, čeljad njegovu i uz njih još toliko i da bude pouka onima koji se Nama klanjaju. (El-Enbija', 83.-84.)

5 - Junus, a.s.

Uzvišeni Allah je rekao:

وَذَا النُّونِ إِذ ذَّهَبَ مُغَاضِباً فَظَنَّ أَن لَّن نَّقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَن لَّا إِلَهَ إِلَّا أَنتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنتُ مِنَ الظَّالِمِينَ* فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنجِي الْمُؤْمِنِينَ

I Zunnunu se, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo kazniti, - pa poslije u tminama zavapi. "Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si! A ja sam se, zaista, ogriješio prema sebi!"- / odazvasmo i tegobe ga spasismo; eto,

tako Mi spašavamo vjernike. (El-Enbija', 87.-88.)

6 - Zekerijja, a.s.

Uzvišeni Allah je rekao:

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِن لَّدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ
* فَنَادَتْهُ الْمَلاَئِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَى مُصَدِّقاً
بِكَلِمَةٍ مِّنَ اللهِ وَسَيِّداً وَحَصُوراً وَنَبِيّاً مِّنَ الصَّالِحِينَ *

Tu Zekerijja zamoli Gospodara svoga: "Gospodaru moj," - reče - "podari mi od Sebe čestita potomka, jer se Ti, uistinu, molbi odazivaš!" / I dok se on u hramu stojeći molio, meleki ga zovnuše: "Allah ti javlja radosnu vijest: rodiće ti se Jahja, koji će u Allahovu knjigu vjerovati, i koji će prvak biti, i čedan, i vjerovjesnik, potomak onih dobrih. (Ali 'Imran, 38.-39.)

I rekao je Uzvišeni:

وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لاَ تَذَرْنِي فَرْداً وَأَنتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ * فَاسْتَجَبْنَا لَهُ
وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رَغَباً وَرَهَباً وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ *

I Zekerijjau se, kada zamoli Gospodara svoga: "Gospodaru moj, ne ostavljaj me sama, a Ti si Jedini vječan!" / odazvasmo i, izliječivši mu ženu, Jahjaa mu poklonismo. Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se u nadi i strahu, i bili su prema Nama ponizni. (El-Enbija', 89.-90.)

7 - Ja'kub, a.s.

Uzvišeni Allah je rekao u priči o Ja'kubu i njegovim sinovima:

وَجَآؤُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ وَاللهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ * بَلْ سَوَّلَتْ
لَكُمْ أَنفُسُكُمْ أَمْراً فَصَبْرٌ جَمِيلٌ

I donesoše košulju njegovu u lažnom krvlju okrvavljenu. "U vašim dušama je ponikla zla misao" - reče on - "i ja se neću jadati, od Allaha ja tražim pomoć protiv ovoga što vi iznosite. (Jusuf, 18.)

I rekao je Uzvišeni:

قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلاَّ كَمَا أَمِنتُكُمْ عَلَى أَخِيهِ مِن قَبْلُ فَاللهُ خَيْرٌ حَافِظاً وَهُوَ أَرْحَمُ
الرَّاحِمِينَ *

"Zar da vam ga povjerim kao što sam prije povjerio brata njegova?" - reče on. "Ali, Allah je najbolji čuvar i On je najmilostiviji!" (Jusuf, 64.)

I rekao je Allah o Ja'kubovim riječima:

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنفُسُكُمْ أَمْراً فَصَبْرٌ جَمِيلٌ عَسَى اللهُ أَن يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعاً
إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ *وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسَفَى عَلَى يُوسُفَ وَابْيَضَّتْ
عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ * قَالُواْ تَاللهِ تَفْتَأُ تَذْكُرُ يُوسُفَ حَتَّى تَكُونَ حَرَضاً
أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ * قَالَ إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللهِ مَا لاَ
تَعْلَمُونَ * يَا بَنِيَّ اذْهَبُواْ فَتَحَسَّسُواْ مِن يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلاَ تَيْأَسُواْ مِن رَّوْحِ
اللهِ إِنَّهُ لاَ يَيْأَسُ مِن رَّوْحِ اللهِ إِلاَّ الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ *

"Nije tako" - reče Ja'kub - "u dušama vašim je ponikla zla misao, i ja se neću jadati, nadam se da će mi ih Allah sve vratiti; uistinu, On sve zna i mudar je." / I okrenu se od njih i reče: "O Jusufe, tugo moja!" - a oči su mu bile pobijeljele od jada, bio je vrlo potišten. / "Allaha nam," - rekoše oni - "ti toliko spominješ Jusufa da ćeš teško oboljeti ili umrijeti!" / "Ja tugu svoju i jad svoj pred Allaha iznosim, a od Allaha znam ono što vi ne znate" - reče on. / "O sinovi moji, idite i raspitajte se za Jusufa i brata njegova, i ne gubite nadu u milost Allahovu; samo nevjernici gube nadu u Allahovu milost." (Jusuf, 83.-87.)

Zatim je Allah Uzvišeni odgovorio na ovu dovu i vratio mu Jusufa, a.s., i njegova brata pa kaže Uzvišeni:

قَالُواْ أَإِنَّكَ لَأَنتَ يُوسُفُ قَالَ أَنَاْ يُوسُفُ وَهَـذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَن
يَتَّقِ وَيِصْبِرْ فَإِنَّ اللهَ لاَ يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ * قَالُواْ تَاللهِ لَقَدْ آثَرَكَ اللهُ عَلَيْنَا
وَإِن كُنَّا لَخَاطِئِينَ * قَالَ لاَ تَثْرَيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ
الرَّاحِمِينَ * اذْهَبُواْ بِقَمِيصِي هَـذَا فَأَلْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بَصِيراً وَأْتُونِي
بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ * وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلاَ
أَن تُفَنِّدُونِ * قَالُواْ تَاللهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلاَلِكَ الْقَدِيمِ * فَلَمَّا أَن جَاء الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ
عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيراً قَالَ أَلَمْ أَقُل لَّكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللهِ مَا لاَ تَعْلَمُونَ *
قَالُواْ يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ * قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّيَ
إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

"A da ti nisi, uistinu, Jusuf?" - povikaše oni. - "Da ja sam Jusuf, a ovo je brat moj, Allah nam je milost daravao; ko se bude Allaha bojao i ko strpljiv bude bio - pa, Allah, uistinu, neće dopustiti da propadne nagrada onima koji dobra djela čine." / "Allaha nam, - rekoše oni -"Allah te je nad nama uzvisio, mi smo zaista zgriješili."! / "Ja vas sada neću koriti" - reče -"Allah će vam oprostiti od milostivih On je najmilostiviji! / Ovu košulju moju odnesite i na lice moga oca je stavite, on će progledati, i svu čeljad svoju mi dovedite!"/ I kada karavan napusti Misir, otac njihov reče: "Ja zbilja osjećam miris Jusufov, samo ne recite da sam pomatuhio." / "Allaha nam," - rekoše oni - "ti i sada kao i prije griješiš." / A kad glasonoša radosne vijesti dođe, on stavi košulju na lice njegovo i on progleda. "Zar vam ne rekoh" -reče - "da

ja znam od Allaha ono što vi ne znate." / "O oče naš," - rekoše oni - "zamoli da nam se grijesi oproste, mi smo, zaista zgriješili." / "Zamoliću Gospodara svoga da vam oprosti" - odgovori on - "jer On prašta i On je milostiv." *(Jusuf, 90.-98.)*

8 - Jusuf, a.s.

Uzvišeni Allah je rekao o njemu i o ženama:

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَاوَدتُّهُ عَن نَّفْسِهِ فَاسَتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ
مَا آمُرُهُ لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُوناً مِّنَ الصَّاغِرِينَ * قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا
يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلاَّ تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُن مِّنَ الْجَاهِلِينَ *
فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

"E to vam je onaj zbog koga ste me korile" - reče ona. "Istina je da sam htjela da ga na grijeh navratim, ali se on odupro. A ako ne učini on što od njega tražim, biće sigurno u tamnicu bačen i ponižen. / "Gospodar moj," - zavapi on - "draža mi je tamnica od ovoga na što me one navraćaju? I ako Ti ne odvratiš od mene lukavstva njihova, ja mogu prema njima naklonost osjetiti i lahkomislen postati." / I Gospodar njegov usliša molbu njegovu i spasi ga lukavstva njihova; On, uistinu, sve čuje i zna. *(Jusuf, 32.-34.)*

9 - Musa, a.s.

Allah, dž.š., je rekao o njegovoj dovi:

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي * وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي * وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّن لِّسَانِي *
يَفْقَهُوا قَوْلِي * وَاجْعَل لِّي وَزِيراً مِّنْ أَهْلِي * هَارُونَ أَخِي * اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي
* وَأَشْرِكْهُ فِي أَمْرِي * كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيراً * وَنَذْكُرَكَ كَثِيراً * إِنَّكَ كُنتَ بِنَا
بَصِيراً * قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى *

"Gospodaru moj" - reče Musa - "učini prostranim prsa moja / i olakšaj zadatak moj: / odriješi uzao sa jezika mog / da bi razumjeli govor moj / i podaj mi za pomoćnika iz porodice moje / Haruna, brata mog; / osnaži me njime / i učini drugom u zadatku mome, / da bismo Te mnogo hvalili / i da bismo Te mnogo spominjali, / Ti, uistinu, znaš za nas." / Udovoljeno je molbi tvojoj, o Musa!" - reče On. *(Ta ha, 25.-36.)*

Uzvišeni Allah je rekao o Musau i Harunu:

وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالاً ذ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا
لِيُضِلُّواْ عَن سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَلاَ يُؤْمِنُواْ
حَتَّى يَرَوُاْ الْعَذَابَ الأَلِيمَ * قَالَ قَدْ أُجِيبَت دَّعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلاَ تَتَّبِعَآنِّ
سَبِيلَ الَّذِينَ لاَ يَعْلَمُونَ

I Musa reče: 'Gospodaru naš! Ti si dao faraonu i glavešinama njegovim bogatstva da u raskoši žive na ovom svijetu, pa oni, Gospodaru moj, zavode s puta Tvoga! Gospodaru naš, uništi bogatstva njihova i zapečati srca njihova, pa neka ne vjeruju dok ne dožive patnju nesnosnu!' / "Uslišena je molba vaša!" - reče On -, "a vas dvojica na Pravom putu ostanite i nikako se za neznalicama ne povodite!" (Junus, 88.-89.)

I rekao je Uzvišeni o Musau:

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ * قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِّلْمُجْرِمِينَ

'Gospodaru moj,' - reče onda - 'ja sam sâm sebi zlo nanio, oprosti mi!' I on mu oprosti, On, usitinu, prašta i On je milostiv. / 'Gospodaru moj', - reče - 'tako mi blagodati koju si mi ukazao, više nikada nevjernicima neću biti od pomoći!' (El-Kasas, 16.-17.)

10 - Muhammed, a.s., i njegovi ashabi.

Uzvišeni je rekao:

ذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ * وَمَا جَعَلَهُ اللهُ إِلَّا بُشْرَى وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ اللهِ إِنَّ اللهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

I kada ste od Gospodara svoga pomoć zatražili; On vam se odazvao: 'Poslaću vam u pomoć hiljadu meleka koji će jedni za drugima dolaziti.' / Allah je to zato učinio da bi vas obradovao i da bi se time srca vaša umirila; a pobjeda je samo od Allaha - Allah je, zaista, Silan i Mudar. (El-Enfal, 9.-10.)

I rekao je Uzvišeni:

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللهُ بِبَدْرٍ وَأَنتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُواْ اللهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ * إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَن يَكْفِيكُمْ أَن يُمِدَّكُمْ رَبُّكُم بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُنزَلِينَ * بَلَى إِن تَصْبِرُواْ وَتَتَّقُواْ وَيَأْتُوكُم مِّن فَوْرِهِمْ هَـٰذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُم بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ * وَمَا جَعَلَهُ اللهُ إِلَّا بُشْرَى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُم بِهِ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ اللهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

Allah vas je pomogao i na Bedru, kada ste bili malobrojni - zato se bojte Allaha, da biste bili zahvalni -, / kad si ti rekao vjernicima: "Zar vam neće biti dovoljno da vam Gospodar vaš tri hiljade meleka u pomoć pošalje? / Hoće! Ako budete izdržljivi i poslušni, i ako vas oni napadnu odmah, Gospodar vaš će vam poslati u pomoć pet hiljada meleka, sve obilježenih." / To je Allah učinio da vas obraduje i da time pouzdanje u srca vaša ulije, - a pobjeda dolazi samo od Allaha, Silnoga i Mudrog. ('Ali 'Imran, 123.-126.)

I Uzvišeni je rekao:

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُواْ لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَاناً وَقَالُواْ
حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ * فَانقَلَبُواْ بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمْسَسْهُمْ سُوءٌ
وَاتَّبَعُواْ رِضْوَانَ اللهِ وَاللهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ

One kojima je, kad su im ljudi rekli: 'Neprijatelji se okupljaju zbog vas, treba da ih se pričuvate!'- to učvrstilo vjerovanje, pa su rekli: 'Dovoljan je nama Allah i divan je On Gospodar!'/ I oni su se povratili obasuti Allahovim blagodatima i obiljem, nikakvo ih zlo nije zadesilo i postigli su da Allah bude njima zadovoljan, - a Allah je neizmjerno dobar. (Ali 'Imran, 173.-174.)

Dova koje je upućivao Allahov Poslanik, s.a.v.s., i dokaza njihovog primanja je puno i teško ih je prebrojati a jasne su kao sunce usred bijelog dana, evo nekoliko primjera:

A - Poslanikova dova Enesu ibn Maliku, r.a.

O Allahu povećaj njegov imetak i porod i blagoslovi mu ono što si mu podario.[1] i produži mu život i oprosti mu.[2]

Enes je rekao: "Tako mi Allaha imetak mi je uvećan a moja djeca i unučad danas broje oko stotine."[3]
"... a moja kćerka Emina mi je kazivala da je ukopano od

[1] Bilježe ga Buharija i Muslim.

[2] Bilježi ga Buharija u *Edebu-l-Mufred* br. 653. Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u ovom *Sahihu*.

[3] Bilježi ga Muslim.

mog potomstva po dolasku Hadždžadža u Basru, stotinu dvadeset i nekoliko" a život mi se produžio tako da sam se počeo stidjeti od naroda i nadao sam se oprostu."[2]

A imao je, r.a., baštu koja je davala plodove dva puta godišnje, a u njoj je bilo i cvijeća i rejhana koje je mirisalo kao misk.[3]

B - Poslanikova, s.a.v.s., dova Ebu Hurejrinoj majci, pa je odmah primila islam.

Ebu Hurejre, r.a., je rekao: "Pozivao sam svoju majku u islam i bila je mnogoboškinja, pa mi je jednog dana prilikom pozivanja rekla o Allahovom Poslaniku ono što sam mrzio, pa sam se uputio Allahovom Poslaniku plačući. Rekao sam: 'O Allahov Poslaniče, pozivao sam moju majku u islam pa je odbijala, pa sam je danas ponovo pozivao, pa mi je rekla o tebi ono što ne volim, pa zamoli Allaha da uputi moju majku' pa je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s.: 'O Allahu, uputi majku Ebu Hurejre', pa sam izašao radostan zbog dove Allahovog Poslanika. Kad sam stigao do vrata bila su zatvorena, pa je moja majka čula moje korake i rekla: 'Ostani na svom mjestu, o Ebu Hurejre. Čuo sam žubor vode.' Rekao je: "Pa se okupala i obukla odjeću i požurila sa pokrivanjem zatim je otvorila vrata i rekla: 'O Ebu Hurejre, svjedočim da nema boga osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik.'" Rekao je: "Nakon toga sam se vratio Allahovom Poslaniku i došao

[1] Bilježi ga Buharija.

[2] *Edebu-l-Mufred*, Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u ovom *Sahihu*.

[3] Bilježi ga Tirmizi, vidi njegov *Sahih*.

mu uplakan od radosti." Rekao sam: 'O Allahov Poslaniče, dobra vijest, Allah je primio tvoju dovu i uputio je moju majku, pa je zahvalio Allahu (Poslanik) i veličao Ga je i rekao: 'Dobro.' Rekao sam: 'O Allahov Poslaniče, traži od Allaha da mene i moju majku učini voljenim među Njegovim robovima, vjernicima i da mi njih volimo." Pa je rekao Allahov Poslanik:

'O Allahu, učini ovog Tvog roba i njegovu majku, voljenim kod Tvojih robova vjernika i učini vjernike voljenim kod njih', i nije stvoren nijedan vjernik koji čuje za mene pa makar me i ne vidio a da me ne zavoli'"[1]

C - Poslanikova, s.a.v.s., dova 'Urvetu ibn Ebi el-Džadu el-Barikijju.

To se dogodilo kad mu je Poslanik, s.a.v.s., dao dinar da mu kupi ovcu, pa mu je kupio dvije ovce i prodao je jednu za dinar i došao sa dinarom i ovcom pa mu je proučio dovu za bereket (blagoslov) u trgovini, tako da ako bi i prašinu kupio, zaradio bi na njoj.[2]

A u *Musnedu* imama Ahmeda se navodi da mu je rekao: "O Allahu, blagoslovi mu trgovinu". Tako je ostao u Kufi i zaradio 40.000 prije nego što se vratio svojoj porodici.[3]

D - Poslanikova, s.a.v.s., dova protiv nekih njegovih neprijatelja a odgovor nije izostao.

U ovo spada i događaj kada su mušrici uznemiravali

[1] Bilježi ga Muslim.

[2] Bilježi ga Buharija.

[3] Ahmedov *Musned*.

Allahovog Poslanika, s.a.v.s ., u Mekki, kad je Ebu Džehl naredio nekima da stave iznutricu između Poslanikovih, s.a.v.s., plećki dok je bio na sedždi a to je učinio 'Ukbe ibn Ebi Mu'it, pa nakon završetka namaza, glasno je učio dovu protiv njih: "O Allahu, kazni Kurejšije". Tri puta. Nakon što su čuli njegov glas, prestali su se smijati i obuzeo ih je strah od njegove dove zatim je rekao: "O Allahu, kazni Ebu Džehla ibn Hišama, Utbeta ibn Rebi'a, i Šejbeta ibn Rebi'a, El-Velida ibn 'Utbu, Umejjeta ibn Halefa, i Ukbeta ibn Ebi-Mu'ita." Ibn Mes'ud je rekao: "Tako mi Onoga koji je poslao Muhammeda sa Istinom, vidio sam one koje je spomenuo mrtve na dan Bedra, zatim su odvučeni u Kalib Bedra (bunar)"[1]

A u drugom rivajetu stoji: "Tako mi Allaha, vidio sam ih na Bedru mrtve a sunce ih je već promijenilo jer je bio vreo dan."[2]

E - Poslanikova, s.a.v.s., dova protiv Surake ibn Malika, r.a.

Suraka je pristigao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i Ebu Bekra, r.a., prilikom Hidžre želeći da ih ubije i da dobije nagradu za obadvojicu; jer su Kurejšije obećali dobru nagradu onome ko ubije Poslanika i Ebu Bekra ili ih zarobi. Kada ih je sustigao, ugledao ga je Ebu Bekr i rekao: "O Allahov Poslaniče! Onaj konjanik nas je sustigao", Allahov Poslanik se okrenuo prema njemu i rekao: "O Allahu, učini da propadne u zemlju", i prednje noge Surakinog konja su

[1] Bilježi ga Muslim

[2] Bilježi ga Muslim

potonule do koljena, pa je rekao: 'O Allahov Poslaniče! Moli Allaha za mene', pa je Allahov Poslanik uputio dovu i njegov konj se spasio. Suraka se vratio skrivajući da ih je vidio, tako da je na početku dana bio u potjeri za Poslanikom, s.a.v.s., a na kraju dana je bio na Poslanikovoj, s.a.v.s., strani i skrivao znanje o njegovoj lokaciji.[1]

F - Poslanikova, s.a.v.s., dova na dan Bedra.

Prenosi se od Omera ibn Hattaba, r.a., da je rekao: "Kad je bio dan Bedra, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je pogledao u mušrike a bilo ih je hiljadu, a njegovih saboraca tri stotine i devetnaest, pa se Poslanik, s.a.v.s., okrenuo prema Kibli zatim ispružio ruke i počeo tražiti pomoć od svog Gospodara: 'O Allahu, ispuni mi ono što si mi obećao. Bože, podari ono što si obećao. Bože, ako uništiš ovu grupu pripadnika Islama, nećeš biti obožavan na Zemlji'. Ostao je tako moleći ispruženih ruku okrenut prema Kibli tako da mu je i ogrtač spao sa ramena, te mu priđe Ebu Bekr, vrati mu ogrtač na ramena i reče: 'O Allahov Poslaniče, dovoljno ti je Allahovo obećanje, ispuniće ono što je obećao', pa je Uzvišeni objavio:

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُم بِأَلْفٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ ۞

I kada ste od Gospodara svoga pomoć zatražili; On vam se odazvao: 'Poslaću vam u pomoć hiljadu meleka koji će jedni za drugima dolaziti.' (El-Enfal, 9.)

[1] Bilježi ga Buharija br. 3906, 3908, 3911.

Pa ga je Allah potpomogao sa melekima."[1]

Kaže Ibn Abbas: "Tog dana je jedan musliman bio u borbi sa mušrikom koji je već bio u bijegu pa je čuo udarac biča iznad njega a glas konjanika kaže: 'Naprijed Hajzume', pa kad je pogledao u mušrika ispred sebe koji je pao na zemlju, nos mu je već bio udaren a lice mu je bilo rascijepljeno kao od udarca bičem. Tako je obadvoje pozelenjelo. Nakon toga, ovaj Ensarija je došao Poslaniku, s.a.v.s., i obavijestio ga o tome. Pa je rekao: 'Istinu si rekao, to je ispomoć sa trećeg neba'. Tog dana ubili su sedamdeset a zarobili su sedamdeset."[2]

G - Poslanikova, s.a.v.s., dova u borbi protiv saveznika.

Saveznici su se borili protiv Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bili su okupljeni upet grupa i to: mušrici iz Mekke, mušrici iz arapskih plemena, židovi izvan Medine, pleme Benu Kurejza (židovsko pleme iz Medine), i munafici, tako da je ukupan broj nevjernika iznosio deset hiljada a muslimana sa Poslanikom, s.a.v.s., bilo je tri hiljade, držali su muslimane u okruženju mjesec dana bez borbe osim okršaja Amra ibn Vudda el-'Amirija sa 'Alijom ibn Ebu-Talibom. Alija, r.a., ga je ubio, to se dogodilo u četvrtoj hidžretskoj godini."[3] Allahov Poslanik, s.a.v.s., je uputio Allahu dovu protiv njih ovim riječima: "O Allahu, Koji si objavio Knjigu, i Koji brzo svodiš račune, porazi saveznike. Bože, porazi ih i potresi ih".[4]

[1] Bilježi ga Muslim.
[2] Bilježi ga Muslim.
[3] Vidi: *Zadul Me'ad.*
[4] Bilježi ga Buharija sa komentarom br. 415.

Allah je poslao na saveznike vjetar koji je razrušio njihove šatore i isprevrtao sve njihove kazane, i počupao šatorska koplja i konopce, i nije im dao smiraja, a Allahova vojska meleka ih je uzdrmavala i ubacivala strah u njihova srca.[1]

Uzvišeni Allah je rekao:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
رِيحاً وَجُنُوداً لَّمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيراً * إِذْ جَاؤُوكُم مِّن فَوْقِكُمْ
وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ وَإِذْ زَاغَتْ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللهِ
الظُّنُونَا * هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالاً شَدِيداً

O vjernici, sjetite se Allahove milosti prema vama kada su do vas vojske došle, pa smo Mi protiv njih vjetar poslali, i vojske koje vi niste vidjeli - A Allah dobro vidi šta vi radite - / kad su vam došle i odozgo i odozdo, a duša došla do grkljana, i kad ste o Allahu svašta pomišljali, - / tada su vjernici bili u iskušenje stavljeni i ne mogu biti gore uznemireni. (El-Ahzab, 9.-11.)

H - Poslanikova, s.a.v.s., dova na dan Hunejna.

Od Seleme ibn el-Ekb'aa, r.a., se prenosi hadis o borbi Allahovog Poslanika u Bici na Hunejnu. Rekao je: "Kada su okružili Allahovog Poslanika, s.a.v.s., sišao je sa mazge,

[1] Vidi: *Zadul Me'ad.*

zatim uzeo rukom prašine, zatim je bacio u njihova lica i rekao: 'Unakazila se ova lica', i nije bilo nijednog od njih a da mu se oči nisu ispunile tom prašinom, pa su se dali u bjekstvo, i tako ih je Allah Uzvišeni porazio, a Poslanik, s.a.v.s., je podijelio plijen između muslimana."[1]

[1] Bilježi ga Muslim.

Šesto poglavlje

DOVE KOJE SE PRIMAJU

Svaki musliman koji primijeni uslove (šartove) i udalji se od prepreka i postupa po adabima dove te izabere pravo vrijeme i mjesto kada se dova prima je od onih kojim Allah prima dove. U sunnetu nalazimo primjere onih koji su primijenili ove šartove pa je Uzvišeni Allah uslišao njihove dove, u to spada:

1. **Dova muslimana bratu muslimanu u njegovom odsustvu.**

Prenosi se od Ummi ed-Derda', r.a., da je rekla Sahvanu: "Želiš li ići na hadždž ove godine?", rekao je, "Da", rekla je: "Traži od Allaha za nas dobro, jer zaista je Poslanik, s.a.v.s., govorio: 'Dova muslimana njegovom bratu muslimanu kada je odsutan se prima, kod njegove glave je melek pa kad moli za dobro brata muslimana, melek koji je za njega zadužen, kaže: 'Amin (Uslišaj Bože) i tebi isto'"[1] Od Ebi Derdaa, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Nema roba muslimana koji moli za svog brata muslimana u njegovom odsustvu a da mu melek ne kaže: 'I tebi isto.'"[2]

[1] Bilježi ga Muslim br. 2733.

[2] Bilježi ga Muslim.

2. **Dova onoga kome je učinjena nepravda.**

Ibn Abbas, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., poslao Muaza u Jemen pa je naveo hadis u kojem stoji i ovo: "Boj se dove onoga kome je nepravda učinjena jer zaista nema zastora između nje i Allaha."[1]

U ovo spada i događaj koji se dogodio a vezan je za S'ada, r.a., i Ebi S'adeta koji je govorio onima koji ga pitaju za S'ada: "Kada me već pitate, zaista S'ad nije čuvao tajnu, nije pravedno dijelio i nije bio pravedan u rješavanju nekog pitanja." S'ad je rekao: "Tako mi Allaha, moliću za ove tri stvari: Bože ako ovaj Tvoj rob bude lagao i ovo govorio radi pretvaranja pred ljudima i da bi se za njega čulo, onda mu produži život i produži mu siromaštvo, i stavi ga na iskušenja", pa je poslije toga, kada bi bio upitan govorio: "Oronuli starac koji je stavljen na iskušenja, stigla me S'adova dova." Abdul-Melik je rekao: "Ja sam ga vidio poslije a njegove obrve su mu pale na oči od starosti a zaista nailazio je na robinje po putu koje je dodirivao."[2]

Erva bint Uvejs se sporila sa Se'id ibn Zejdom, r.a., kod Mervana i Ibn el-Hakema i optužila ga da joj je otuđio dio zemlje. Rekao je: "Zar sam ja prisvojio nešto od njene zemlje nakon što sam čuo od Allahovog Poslanika?" Rekao je: "A šta si čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.?" Rekao je: "Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: 'Ko uzme koliko pedalj zemlje na koju nema pravo biće mu obješeno o vratu sedmerostruko.'

[1] Bilježi ga Buharija br. 1395, 2448.

[2] Bilježe ga Buharija br. 755. i Muslim br.453. To se odnosi na Usamu ibn Katadeta po nadimku Ebu Sa'de.

Zatim je rekao: 'Bože ako bude lagala, učini je slijepom, i učini da joj kabur bude u njenoj kući.' Rekao je: "Nakon toga vidio sam je slijepu, kreće se pipajući zidove i govori: 'Stigla me dova Se'ida ibn Zejda'. Tako je krećući se po kući upala u bunar koji je bio u kući pa joj je postao kabur."[1]

Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Dova onoga kome je učinjena nepravda se prima pa makar bio griješnik, za svoje grijehe sam je odgovoran."[2]

Neko je rekao ove stihove:

Ne čini nepravdu kada si u mogućnosti,

Jer će ti nepravda na kraju donijeti pokajanje.

Ti spavaš, a onaj kome je učinjena nepravda budan je,

Uči dovu protiv tebe, a Allah ne spava.

[1] Bilježi ga Muslim br.1610.

[2] Bilježe ga Ahmed, Ebu Davud et-Tajalisi u svom *Musnedu* br. 1266. Albani kaže da je hasen u *Silsiletil Ehadisi Sahiha* br. 767.

3. Dova roditelja svom djetetu.

4. Dova roditelja protiv svog djeteta.

5. Dova musafira (putnika).

Prenosi se do Ebi Hurejre, r.a., da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Tri dove se primaju, u to nema sumnje: dova onoga kome je učinjena nepravda, dova musafira i dova roditelja svom djetetu.'"[1]

U Ahmedovoj i Tirmizijevoj predaji stoji: "Protiv svog djeteta."[2]

Treba se čuvati ovih dova jer se ove dove primaju.

6. Dova postača.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi od Poslanika, a.s., da je rekao: "Trojici se neće odbiti dova: postaču dok se ne iftari, pravednom vladaru i dova onoga kome je učinjena nepravda. Allah će je podići iznad oblaka i otvoriće joj se nebeska vrata i Gospodar će reći: "Tako mi Moje veličine, pomoći ću ti pa makar poslije izvjesnog vremena.""[3]

[1] Bilježe ga Tirmizi br. 1905. Ebu Davud, Ibn Madže. Albani kaže da je hasen u Ebu Davudovom, Tirmizijevom, i Ibn Madžinom *Sahihu*.

[2] Bilježi ga Tirmizi br. 3448 i Ahmed.

[3] Bilježi ga Tirmizi sa svojom verzijom br. 3598. Tirmizi ga prenosi u drugoj verziji poslije svog šejha od Ebi Hurejre, r.a., ali tu stoji: "Postač kad se iftari" br. 2526. Albani kaže da je sahih u Tirmizijevom i Ibn Madžinom *Sahihu*. Bilježi ga i Begavi.

7. Dova postača kad se iftari.

8. Dova pravednog vladara.

U dugom hadisu kojeg prenosi Ebu Hurejre, r.a., od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a u kojem se opisuje Džennet i njegove blagodati, kaže na kraju hadisa: "...Trojici se dova ne odbija: pravednom vladaru, postaču kada se iftari, dova onome kome je učinjena nepravda, podiže je iznad oblaka i nebeska vrata joj se otvaraju, pa Uzvišeni Allah kaže: 'Tako Mi veličine, pomoći ću ti pa makar nakon izvjesnog vremena."[1]

Abdullah ibn Amr, r.a., prenosi od Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Zaista postač ima dovu prilikom iftarenja koja se ne odbija."[2]

Također prenosi Ebu Hurejre, r.a., od Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Trojici se dova ne odbija:: ko Allaha puno spominje, kome je nepravda učinjena i pravednom vladaru."[3]

9. Dova dobro odgojenog djeteta.

Zbog hadisa kojeg prenosi Ebu Hurejre, r.a., od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Kada čovjek umre, prekidaju se njegova djela osim u tri slučaja, trajna sadaka, ili znanje kojim se koristi, ili dobro odgojeno dijete koje za njega uči dovu."[4]

---

[1] Bilježi ga Tirmizi br. 2526. Albani kaže da je sahih u Tirmizijevom *Sahihu*.

[2] Bilježe ga Ibn Madže, Ibn Hadžer kaže da je hasen u *Tahridžul Ezkar*.

[3] Bilježi ga Bejheki u *Su'ab*. Albani kaže da je hasen u *Silsiletil Ehadisi-Sahiha* br. 1211.

[4] Bilježi ga Bejheki u *Su'ab*. Albani kaže da je hasen u *Silsiletil Ehadisi-Sahiha* br. 1211.

10. Dova onoga ko se probudi iz sna pa prouči ovu Poslanikovu dovu.

Ubade ibn es-Samit r.a. prenosi do Allahovog Poslanika s.a.v.s. da je rekao: "Onaj ko se prene iz sna, pa kaže: *'La Ilahe Illelahu Vahdehu La Šerike Lehu, Lehu-l-Mulku, Ve Lehu-l-Hamdu Ve Huve 'Ala Kulli Šej'in Kadir. El-Hamdulillahi, Ve Subhanallahi Ve La Illahe Illallahu, Vallahu Ekber. Ve La Havle Ve La Kuvvete Illa Billahi.* Zatim kaže, *Allahu Magfir li* (Bože oprosti mi) ili prouči dovu, bit će mu primljena, a ako odluči uzeti abdest, zatim klanja, bit će mu primljen namaz.'"[1]

11. Dova nevoljnika.

Allah Uzvišeni je rekao:

أَمَّن يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ

Onaj Koji se nevoljniku, kad Mu se obrati, odaziva, i Koji zlo otklanja... (En-Neml, 62.)

Jedan od najvećih uzroka za primanje dove je teška nevolja a na to upućuje i događaj o trojici koji su se bili sklonili u pećinu pa je stijena koja se otisnula sa brda zatvorila ulaz u pećini, pa su jedni drugima rekli: "Pogledajte u dobra djela, koja ste uradili u ime Allaha, pa Ga zamolite s tim djelima ne bili nas izbavio iz ove situacije", pa su tako i uradili i Allah Uzvišeni im je uslišao sa njihovim dobrim djelima; pa se stijena pomakla nakon čega su izašli.[2]

---

[1] Bilježe ga Buharija br. 1154, Tirmizi.

[2] Bilježe ga Buharija br. 5974, i Muslim.

A od Aiše, r.a., se prenosi da je žena crne puti koja je bila u jednom arapskom kvartu robinja pa su je oslobodili i ostala je sa njima. Rekla je: "I izašla je njihova djevojčica koja ima na sebi crveni prekrivač od sejjura, rekla je: 'Pa ga je spustila ili joj je ispao a pored nje je nadletio soko a prekrivač je bio na zemlji što se pričinilo sokolu kao meso pa ga je zgrabio. Rekla je: "Nakon čega su se dali u potragu. Čak su joj pregledali i stidno mjesto." Rekla je: "Tako mi Boga, ja sam stajala sa njima kada je nadletio soko i bacio ga (prekrivač), rekla je: "pa je pao između njih." Rekla je: "Rekla sam, ovo je ono čime ste me optužili, to ste smatrali a ja sam od toga čista i evo ga, rekla je pa je došla Božijem Poslaniku, s.a.v.s., i primila je islam." Rekla je Aiša: "Imala je prekrivač u mesdžidu ili u kolibi." Rekla je: "Nije nikad sjedila kod mene a da nije rekla ove stihove:

A na dan prekrivača koji je čudo našeg Gospodara
i tako me od nevjerničkog mjesta izbavio

Aiša je rekla: "Pa sam joj rekla: 'Šta je tebi, nikad ne sjediš sa mnom a da to ne spomeneš?' Pa mi je ispričala ovaj hadis."[1] Ovo je uzrok njenog primanja islama a mnogo je štete u kojima ima koristi.

12. Dova onoga ko zaspi pod abdestom spominjući Allaha prije spavanja.

[1] Bilježi ga Buharija br. 439, i 3835.

Muaz ibn Džebel, r.a., prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Nema ni jednog muslimana koji zaspi spominjući Allaha i sa abdestom pa se prene iz sna pa zatraži od Allaha dunjalučko ili ahiretsko dobro a da mu to Allah ne dadne."[1]

13. Kada se nešto moli dovom Junusa, a.s.

Uzvišeni Allah je rekao:

وَذَا النُّونِ إِذ ذَّهَبَ مُغَاضِباً فَظَنَّ أَن لَّن نَّقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَن لَّا إِلَهَ
إِلَّا أَنتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنتُ مِنَ الظَّالِمِينَ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ
نُنجِي الْمُؤْمِنِ

I Zunnunu se, kada srdit ode i pomisli da ga nećemo kazniti, - pa poslije u tminama zavapi. "Nema boga, osim Tebe, hvaljen neka si! a ja sam se, zaista, ogriješio prema sebi!"-"Odazvasmo i tegobe ga spasismo; eto, tako Mi spasavamo vjernike." (El-Enbija, 87.-88.)

Od S'ada ibn Ebi Vekasa, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Dova Zun-Nuna kada je bio u utrobi ribe glasi: *La Ilahe Illallah Illa ente subhanke inni kuntu mine-z-Zalimin*: Musliman nikad ne zamoli za nešto ovom dovom a da mu Allah ne udovolji."[2]

[1] Bilježe ga Ebu Davud br. 5042, Ahmed. Albani kaže da je sahih u Davudovom *Sahihu*.

[2] Bilježe ga Tirmizi, Ahmed u *Musnedu*, Hakim i kaže da je sahih, s tim se složio i Zehebi. Ibn Hadžer kaže da je hasen, a Albani da je sahih u Tirmizijevom *Sahihu*.

14. Dova onoga ko je pogođen nekim musibetom (nedaćom) pa prouči Poslanikovu dovu.

Od Ummu Seleme, r.a., se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Svakog muslimana koga zadesi nedaća pa kaže: 'Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo! Gospodaru moj, nagradi me zbog moje nedaće i daj mi nakon gubitka bolje stanje', Allah će ga nagraditi zbog nedaće i dat će mu bolje od toga." Rekla je: "Nakon što je preselio Ebu Seleme, rekla sam onako kako mi je Poslanik, s.a.v.s., rekao pa mi je Allah dao boljeg od njega - Allahovog Poslanika, s.a.v.s."[1]

15. Dova onoga ko moli sa najvećim Allahovim imenom

Abdullah ibn Burejde prenosi od oca da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je čuo čovjeka koji moli govoreći: 'O Allahu, zaista Te molim sa svjedočenjem da si, uistinu, Ti Allah nema boga osim Tebe, Jedan, Onaj Kome se svako obraća, Onaj Koji nije rodio i nije rođen, i Kome niko nije ravan.'" Kaže da je nakon toga, a.s., rekao: "Tako mi onoga u čijoj je ruci moja duša zamolio je Allaha Njegovim najvećim imenom sa kojim kada se doziva odazove se, a kada se sa njim nešto zatraži dadne mu se."[2]

Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je sjedio sa Allahovim Poslanikom a neki čovjek je klanjao zatim učio dovu: "O Allahu, zaista Te molim iskazujući Ti zahvalu, nema boga osim Tebe, Dobročinitelju, Tvorče nebesa

[1] Bilježi ga Muslim br. 918.

[2] Bilježe ga Tirmizi, Ebu Davud, Ahmed, Ibn Madže, Hakim. Albani ga ocjenjuje vjerodostojnim u Tirmizijevom *Sahihu*.

i Zemlje, o Uzvišeni i Plemeniti, o Živi o Vječni." Pa je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s.: "Uistinu je zamolio Allaha Njegovim najvećim imenom sa kojim kada se zamoli odgovori, a kada se sa njim zatraži dadne."[1]

16. Dova djeteta koje je poslušno svojim roditeljima.

Prenosi se od Malika ibn Jahjaa ibn Se'ida da je Se'id el-Musejib govorio: "Doista se čovjek uzvisi sa dovom svoga djeteta poslije smrti i pokazao je rukama prema nebu i podigao ih je."[2]

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Doista Allah podiže stepen dobrom robu u Džennetu pa kaže (rob) - O Gospodaru, odakle mi ovo? Pa kaže: 'To je zbog traženja oprosta za tebe od tvog djeteta."[3]

Ebu Hurejre, r.a., također prenosi i ovu predaju od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: 'Kada čovjek umre, prekidaju se njegova djela osim u tri slučaja; trajna sadaka, ili znanje kojim se koristi, ili dobro odgojeno dijete koje za njega uči dovu."[4]

U ovo spada i prethodno navedeni hadis trojice koje je

[1] Bilježe ga Ebu Davud, Tirmizi, Ibn Madže, Nesai. Albani kaže da je sahih u Nesaijevom *Sahihu*.

[2] Bilježi ga Imam Malik, a Abdul-Baki kaže: "Ibn Abdul-Ber je rekao: 'Ovo se ne ustanovljava sa mišljenjem, lanac prenosilaca hadisa je dobar.'"

[3] Bilježi ga Ahmed u *Musnedu*. Ibn Kesir u svom *Tefsiru* kaže da mu je lanac prenosilaca sahih.

[4] Bilježi ga Muslim br. 1631.

stijena spriječila da izađu. Jedan od njih bio je poslušan roditeljima pa je na osnovu toga zamolio Allaha, pa mu je primio dovu.[1]

Ovdje spada i obavještenje Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o najboljem tabi'inu (generacija koja je došla nakon ashaba) i da ako zamoli Allaha da će mu primiti dovu, a uzrok tome je to što je imao majku kojoj je činio dobročinstvo.

Od Omera ibn Hattaba, r.a., se prenosi da je rekao: "Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: 'Doći će vam Uvejs ibn Amir od stanovnika Jemena, iz plemena Murada zatim iz Karna, imao je gubu (lepru) pa je ozdravio od toga osim koliko jedan dirhem. Ima majku kojoj je poslušan. Ako bi nešto zamolio Allaha, dao bi mu, pa ako možeš zatražiti da i za tebe traži oprosta, učini to."[2]

17. Dova hadžije.

18. Dova mu'temira (čovjeka koji obavlja umru)

19. Dova gazije na Allahovom putu.

Zbog hadisa kojeg prenosi Ibn Omer, r.a., od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Borac na Allahovom putu, hadžija, i mu'temir su Allahovi gosti, pozvao ih je pa su se odazvali, tražili su od Allaha pa im je dao."[3]

[1] Bilježe ga Buharija i Muslim.

[2] Bilježi ga Muslim br. 2542.

[3] Bilježi ga Ibn Madže br. 2893. Albani kaže da je hasen u Ibn Madžinom *Sahihu*.

20. Dova onoga ko puno spominje Allaha.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Trojici se ne odbija dova; onome ko puno Allaha spominje, onaj kome je nanesena nepravda i pravednom vladaru."[1]

21. Dova onoga koga je Allah zavolio i s kim je zadovoljan.

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Zaista je Uzvišeni Allah rekao: 'Ko uznemirava Mog štićenika, objavio sam mu rat. Moj rob Mi se ni s čim ne može približiti od onog što Mi je najdraže kao sa onim što sam mu strogo naredio (farzovima). Tako Mi se rob približava, sa nafilama dok ga ne zavolim, a kada ga zavolim, postajem njegov sluh sa kojim čuje, i njegov vid sa kojim vidi, i njegova ruka sa kojom se brani i njegova noga sa kojom korača, a ako Mi nešto zatraži, sigurno ću mu dati, a ako zatraži kod Mene utočište, sigurno ću mu ga pružiti, i ni u čemu se ne kolebam što činim kao što se kolebam kod duše vjernika, prezire smrt a Ja prezirem da mu je uzmem."[2]

Ovaj miljenik koji ima kod Allaha veliki ugled, kada Ga nešto zamoli, dadne mu, a kada Mu zatraži utočište, dadne mu ga, kada Ga zamoli, udovolji mu pa postane onaj čija se dova prima zbog svoje plemenitosti kod Allaha,

[1] Bilježe ga Bejheki u *Šu'abu-l-Iman*, i Taberani *Fid-Du'ai* br.1211, Albani kaže da je Hasen u *Silsiletil Ehadisi Sahiha*.

[2] Bilježi ga Buharija br 6502.

dž.š. Tako imamo mnogo dobrih prethodnika koji su bili poznati po tome što su im dove bile primane.[1] U Buhariji i Muslimu stoji, da je Er-Rubeji' bint en-Nadir rekao: "Zar da se Rubeji'in zub slomi? Tako ti Onog Koji te poslao sa istinom, nemoj joj slomiti zub, pa su se ljudi složili i uzeli su naknadu, nakon čega je Poslanik, s.a.v.s., izgovorio ove riječi: 'Uistinu ima Allahovih robova, kada nešto zamole od Allaha, sigurno im to dadne."[2]

A od Enesa, r.a., se prenosi da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Koliko ima slabih i nemoćnih, dotrajale odjeće ako bi Allaha zamolili, udovoljio bi im; od njih je i El-Bera' ibn Malik."[3]

Tirmizi ga bilježi sa ovom predajom: "Koliko je ljudi raščupane kose i prašnjivih, čija je odjeća dotrajala i ne pridaje im se nikakav značaj, a kada bi Allaha zamolili, udovoljio bi njihovoj dovi - od njih je i El-Bera' ibn Malik."[4]

Dešavalo se muslimanima kada su u džihadu i kad žestina borbe dostigne vrhunac da kažu: "O Bera', preklinji svog Gospodara, pa bi govorio: 'O Gospodaru, preklinjem Te da nam dodijeliš pobjedu'," Tako bi neprijatelj gubio borbu pa kada je bila Bitka na Tusteru, rekao je: 'Preklinjem te Gospodaru da nam daš pobjedu i da me počastiš šehadetom', pa im je Allah dao pobjedu a El-Bera' je pao kao šehid.[5]

[1] Vidi: *Džamiu'-l-Ulum vel Hikem.*

[2] Bilježe ga Buharija br. 2703, Muslim br. 1635, i drugi.

[3] Bilježi ga Hakim i kaže da je sahih što potvrđuje i Zehebi.

[4] Bilježi ga Tirmizi br. 3854, i kaže da je hasen sahih. Albani kaže da je sahih u Tirmizijevom *Sahihu.*

[5] Bilježe ga Ebu Ne'im u *El-Hilje* i Ibn Kesir u *El-Bidaje ve-n-Nihaje.*

Ibn Redžeb, Allah mu se smilovao, naveo je mnogo primjera kada Uzvišeni Allah prima dove Svojim robovima vjernicima u svom djelu *Džamiu-l-'ulum Vel-Hikem* a Ibn Tejmijje spomenuo je vrijedne stvari a neke od njih u svom djelu *El-Furkan Bejne Evlijai-r-Rahman Ve Evlijai-š-šejtan.*

Također, Ebu Bekr ibn Ebi-d-Dunja spomenuo je vrijedne stvari u svom djelu *Kitab Mudžabi-d-D'ave.*[1]

[1] Spomenuo je 130 primjera.

Sedmo poglavlje

VAŽNOST DOVE I NJEN ZNAČAJ U ŽIVOTU

Prva studija: *OVISNOST I POTREBA ROBOVA ZA SVOJIM GOSPODAROM.*

Sva stvorenja su ovisna o Uzvišenom Allahu u sticanju koristi i otklanjanju štete u dunjalučkim i ahiretskim stvarima. Uzvišeni je rekao:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللهِ وَاللهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

O ljudi, vi ste siromasi, vi trebate Allaha, a Allah je nezavisan i hvale dostojan. (Fatir, 15.)

Ovo pojašnjava hadis Ebu Zerra, r.a., koji prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji prenosi od Allaha Uzvišenog da je rekao: "O Moji robovi! Ja sam Sebi nasilje zabranio i učinio sam ga među vama zabranjenim, pa ne činite jedni drugima nasilje. O Moji robovi! Svi ste vi u zabludi osim onoga koga Ja uputim pa tražite uputu, Ja ću vas uputiti. O Moji robovi! Svi ste vi gladni, osim onoga koga Ja nahranim, pa tražite da vas nahranim, Ja ću vas nahraniti. O Moji robovi! Svi ste vi goli osim onoga koga Ja obučem, pa tražite da vas obučem, Ja ću vas oblačiti. O Moji robovi! Vi zaista griješite i noću i danju a Ja opraštam sve grijehe, pa tražite oprosta Ja ću vam oprostiti. O Moji robovi! Vi nikada ne možete doći do onoga čime bi Mi štetu

nanijeli pa da Mi je nanesete i nikada ne možete doći do onoga čime bi Mi korist doprinijeli pa da mi je doprinesete. O Moji robovi! Kada bi prvi i zadnji od vas, i ljudi i džini, bili bogobojazni kao najbogobojazniji među vama, to ne bi ništa uvećalo Moju vlast. O Moji robovi! Kada bi prvi i posljednji od vas i ljudi i džini bili griješnici kao najveći griješnik među vama, to ne bi nimalo umanjilo Moju vlast. O Moji robovi! Kada bi prvi i zadnji od vas, i ljudi i džinni, stali na jedno mjesto i tražili od mene i kad bi dao svakom od vas ono što traži, to ne bi umanjilo od onoga što je kod mene kao što igla umanji od mora kada se stavi u njega. O Moji robovi! To su samo vaša djela koja ću vam pobrojati zatim ću ih za vas ostaviti, pa ko nađe dobro (nagradu), neka se Allahu zahvali, a ko nađe nešto drugo (zlo i kaznu), neka sam sebe kori."[4]

Ovo podrazumijeva da su sva stvorenja ovisna o Allahu Uzvišenom u postizanju dobrobiti i otklanjanju štete u ovosvjetskim i onosvjetskim stvarima i da Allahovi robovi ne posjeduju ništa od svega toga. I onaj kome Allah uskrati uputu i opskrbu na ovome svijetu ostaće bez nje, a onaj kome Allah, dž.š., uskrati oprost njegovih grijeha, upropastiće ga njegovi grijesi na Ahiretu.[2]

[4] Bilježi ga Muslim br. 2577, i ostali.

[2] *Džami'u-l-'Ulum vel Hikem.*

Druga studija: ***NAJVAŽNIJE ŠTO ALLAHOV ROB TRAŽI OD SVOG GOSPODARA***

Božiji rob traži od Gospodara sve što mu je potrebno na dunjaluku i na Ahiretu, jer su sve riznice u Njegovoj ruci *Subhanehu Ve Te'ala*.

Uzvišeni je rekao:

وَإِن مِّن شَيْءٍ إِلاَّ عِندَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلاَّ بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ

I ne postoji ništa čije riznice ne posjedujemo, a od toga Mi dajemo samo onoliko koliko je potrebno. (El-Hidžr, 21.)

A On Uzvišeni kada nešto dadne nema toga ko to može spriječiti a kad nešto uskrati, nema toga ko to može dati, kao što je Poslanik, s.a.v.s., govorio: (*Allahumme la mani'a lima e'atajte vela m'utije lima mena'te vela jenfe'u zel džeddi minkel džeddu*):[1] "O Allahu, nema zapreke onome što daješ i nema davaoca onome što spriječiš i ne može koristiti ničije bogatstvo, od Tebe je svo bogastvo." Tj.: ne koristi vlasnik bogatstva, Ti mu daješ bogatstvo ali mu koristi iman i pokornost"[2]

Uzvišeni Allah voli kada Ga robovi mole i od Njega traže sve što im koristi na dunjaluku i Ahiretu, od jela i pića kao i da traže uputu, oprost, i spas[3] na dunjaluku i Ahiretu. Uzvišeni Allah je rekao:

---

[1] Bilježi ga Muslim.

[2] *En-Nihaje fi Garibi-l-Hadis* od Ibn Esira.

[3] *Džamiu'-l-'Ulum vel Hikem* od Ibn Redžeba.

وَاسْأَلُواْ اللّهَ مِن فَضْلِهِ إِنَّ اللّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

...I Allaha iz obilja Njegova molite.- Allah, zaista, sve dobro zna! (En-Nisa', 32.)

Prenosi se od Ebu Mes'uda el-Bedrija, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Tražite od Allaha iz Njegovog obilja, doista Allah voli da se od Njega traži, a najbolja pobožnost jeste isčekivanje olakšanja."[1]

A od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je rekao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Tražite od svoga Gospodara sve svoje potrebe pa čak i kajiš od obuće kada se prekine.""[2]

Međutim, Allahov rob treba pridavati važnost velikim i važnim stvarima u kojima je stvarna sreća. Uglavnom su to sljedeće stvari:

1.Tražiti od Allaha uputu jer Uzvišeni Allah kaže:

مَن يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَن يُضْلِلْ فَلَن تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُّرْشِدًا

... Kome Allah ukaže na Pravi put, on će Pravim putem ići, a koga u zabludi ostavi, ti mu nećeš naći zaštitnika koji će ga na Pravi put uputiti. (El-Kehf, 17.)

Imamo dvije vrste upute: Opća uputa, to je uputa imanu i islamu, a ovu vrstu postižu vjernici (mu'mini).

---

[1] Bilježi ga Tirmizi br. 3571 *Fid-Da'vat*. Abdulkadir Arnaut kaže da je hasen u obradi djela *Džamiu'-l-Usul*

[2] Bilježi ga Tirmizi i kaže da je hasen.

I posebna uputa, to je Allahova uputa koja je vezana za poznavanje pojedinačnih djelova imana i islama, i Allahova pomoć da se ustraje i radi na tome. Svaki vjernik je potreban ovome danju i noću, zbog toga je Allah naredio Svojim robovima da uče na svakom rekatu namaza Njegove riječi:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Samo Tebe obožavamo i samo od Tebe pomoć tražimo. *(El-Fatiha, 6.)*

Allahov Poslanik bi otpočinjao noćni namaz sa ovom dovom: (*Ihdini lima ihtelefe fihi minel hakki bi iznike inneke tehdid men tesau ila sirati-l-mustekim*) "...Uputi me Istini po kojoj se razišlo, Tvojom dozvolom, uistinu Ti upućuješ koga hoćeš na Pravi put."[1]

Mu'az ibn Džebelu, r.a., je preporučio da kaže poslije svakog namaza:

Allahumme e'inni 'ala zikrike ve sukrike ve 'ala husni 'ibadetike[2] (što znači:

"O Allahu, pomozi mi da Te spominjem, da ti budem zahvalan, i da ti ispravno činim ibadet")

U noćne dove sa kojima je otpočinjao namaz spada i ova: *...Ihdini liahseni-l-Ahlaki la jehdi liahseniha illa Ente vasrif anni sejjieha la jasrifu anni sejjieha illa ente.*[3] (Što

[1] Bilježi ga Muslim br. 770.

[2] Bilježe ga Ebu Davud, Nesai. Albani kaže da je sahih u Davudovom *Sahihu.*

[3] Bilježi ga Muslim br. 771.

znači: "... Uputi me najljepšem ahlaku kojem ne upućuje niko osim Tebe, i otkloni od mene loš ahlak kojeg ne može otkloniti niko osim Tebe.")

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je naredio Aliji ibn Ebi Talibu, r.a., da traži od Allaha uputu i istinu: *Allahumme inni es'eluke el-hudaa ves-sedad.* (Što znači: "O Allahu zaista od Tebe tražim uputu i istinu"[1])

Poučio je Hasana ibn Alija, r.a., da kaže u kunut dovi vitr namaza: *Allhummehdini fimen hedejte*[2] ("Bože moj uputi me sa onima koje si uputio.")

2. Tražiti od Allaha oprost grijeha.

U najvažnije što Allahov rob treba tražiti od svoga Gospodara jeste oprost grijeha ili ono što proizilazi iz toga kao spas od vatre i ulazak u Džennet.[3]

Allahovom robu je potrebno traženje oprosta jer griješi i danju i noću, a Allah oprašta sve grijehe.

Zbog važnosti oprosta Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "O ljudi, pokajte se Allahu, uistinu ja Mu se dnevno pokajem stotinu puta."[4]

A u Nesaijevoj predaji stoji: "O ljudi, učinite teobu (pokajanje) Allahu i tražite oprost, uistinu ja se svaki dan

[1] Bilježi ga Muslim br 2725.

[2] Bilježe ga u *Sunenovim zbirkama.* Albani kaže da je sahih u više Zbirki.

[3] *Džamiu'-l-'Ulum vel Hikem.*

[4] Bilježi ga Muslim.

stotinu puta pokajem i zatražim oprosta (ili više od stotinu puta)."[1]

Od Ibn Omera, r.a., se prenosi da je rekao: "Uistinu mi smo brojali Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., na jednom sijelu da kaže stotinu puta: *Rabbigfir li ve tub alejje inneke ente-t-tevvabu-r-Rahim*: "Gospodaru, oprosti mi i primi moje pokajanje zaista Ti mnogo praštaš i milostiv si."[2]

A kod Tirmizija i u jednoj Ahmedovoj predaji stoji: *Rabbigfir live tub alejje inneke ente-t-tevvabu-l-Gafur*[3], "Gospodaru, oprosti mi i primi moje pokajanje, zaista Ti primaš pokajanje i mnogo praštaš."

Allahov Poslanik je rekao: "Ko kaže: *Estagfirullahel aziim ellezii la ilahe illa huve el-hajjul kajjum ve etubu ilejhi*", (što znači: tražim oprosta od Allaha veličanstvenog osim Kojeg drugog boga nema, Živog , Vječnog, i Njemu se kajem), Allah će mu oprostiti pa makar bio od onih koji su pobjegli sa bojnog polja."[4]
Uzvišeni Allah kaže:

---

[1] Bilježi ga Nesai.

[2] Bilježe ga Ebu Davud br. 1516, Ibn Madže br. 3814. Albani kaže da je sahih u njihovim *Sahihima*, bilježi ga i Ahmed sa ovom verzijom.

[3] Bilježi ga Tirmizi br. 3444, i Ahmed.

[4] Bilježe ga Ebu Davud, Tirmizi sa ovom verzijom, Hakim i kaže da je sahih, s tim se složio i Zehebi. Albani kaže da je sahih u Tirmizijinom *Sahihu*.

وَمَن يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللهَ يَجِدِ اللهَ غَفُورًا رَّحِيمًا

Onaj ko kakvo zlo učini ili se prema sebi ogriješi pa poslije zamoli Allaha da mu oprosti - naći će da Allah prašta i da je milostiv. (En-Nisa', 110.)

I rekao je:

وَإِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَىٰ

Ja ću sigurno oprostiti onome ko se pokaje i uzvjeruje i dobra djela čini, i koji zatim na Pravom putu istraje. (Ta ha, 82.)

Od Enesa, r.a., se prenosi da je rekao: "Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da kaže: 'Uzvišeni Allah je rekao: "O čovječe! Zaista dok Me budeš molio i nadao se Mom oprostu oprostit ću ti grijehe bez obzira na sve. O čovječe! Kada bi tvoji grijesi dostigli nebeski svod zatim zatražiš od Mene oprost, oprostit ću ti bez obzira na sve. O čovječe! Kada bi Mi došao sa grijesima koliko Zemaljska kugla, zatim se sretneš sa Mnom a da Mi nisi činio širk, doći ću ti sa oprostom koliko si imao grijeha."[1]

Mnogo puta se istigfar i tevba spominju zajedno, u tom slučaju istigfar podrazumijeva traženje oprosta jezikom, a tevba ili pokajanje podrazumijeva ostavljanje grijeha srcem i djelom.

---

[1] Bilježe ga Tirmizi, Darimi. Albani kaže da je hasen u *Sahihu-l-Džami'*.

Uzvišeni je obećao u suri Ali 'Imran[1] oprost onome ko zatraži oprost za svoje grijehe i ne bude ustrajan u onome što je činio, tako da se opći tekstovi o istigfaru odnose prema ovom specifičnom značenju.

A što se tiče istigfara samo jezikom uz istrajnost srca u grijehu, to je onda samo dova, ako Allah hoće primiće je, a ako hoće odbacit će je.

Ustrajnost u griješenju biva uzrokom neprimanja dove,[2]

Tako prenosi Abdullah ibn 'Amr ibn el-'As, r.a., od Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: "Budite milostivi pa će se i prema vama biti milostivo. Opraštajte pa će vama Allah oprostiti. Teško onima koji su nemarni prema onom što čuju,[3] teško onima koji su svjesno uporni u griješenju."[4]

Ako neko kaže *Estagfirullahe ve etubu ilejhi*, tu imamo dvije situacije:

Prva: Da to kaže a da pri tome ostane ustrajan srcem u griješenju, ovaj je neiskren u svom govoru: *Ve utubu ilejhi* (I Njemu se kajem), jer se nije pokajao, tako da obavještava da se pokajao a u stvari nije.

[1] Ajet: 135.

[2] Vidi: *Džamiu'-l-Ulum vel Hikem.*

[3] To su oni koji ne shvaćaju opomenu niti pamte što im se govori niti rade po tome jer sasvim su nemarni.

[4] Bilježe ga Ahmed, Buharija u *Edebul Mufred* br. 380. Ibn Hadžer u *Fethul Bari*, kaže da je hasen, Albani kaže da je sahih u *Edebul Mufred*, i u *Silsiletil Ehadisi Sahihat.*

Druga: Da svim srcem ostavi griješenje, i da traži iskreno pokajanje i da Allahu dâ obavezu da se više neće vratiti griješenju; u tom slučaju dužan je da ustraje u tome, jer sa riječima:

Ve etubu ilejhi, obavještava o onome što je odlučio.[1]

3. Tražiti od Allaha, dž.š., Džennet i tražiti zaštitu od vatre.

Zbog hadisa kojeg prenosi Ebu Hurejre, r.a., da je: Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao nekom čovjeku: "Šta učiš u namazu?" Rekao je: "Proučim *etehijjatu* i *salavate* zatim tražim od Allaha Džennet i zaštitu od vatre. Tako mi Allaha ne znam učiti kao ti niti kao Mu'az." Pa je rekao: "Otprilike i mi isto učimo."[2]

Znači da i oni mole za Džennet i traže utočište od vatre.

Prenosi se od Enesa, r.a., da je rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s.: "Ko od Allaha zatraži Džennet tri puta, Džennet kaže: 'O Allahu, uvedi ga u Džennet'."

A ko zatraži zaštitu od vatre tri puta, Džehennem kaže: 'O Allahu, sačuvaj ga od vatre.'"[3]

Prenosi se od Rubej'a ibn K'aba el-Eslemija, r.a., da je rekao: "Bio sam na prenoćištu kod Allahovog Poslanika pa sam mu donio vodu za abdest pa mi reče: "Traži." Pa sam

[1] Vidi: *Džamiu'-l-Ulum vel Hikem.*

[2] Vidi: *Džamiu'-l-Ulum vel Hikem.*

[3] Bilježe ga Tirmizi, Ibn Madže i drugi. Albani kaže da je sahih u Tirmizijinom i Nesaijevom *Sahihu.*

rekao: "Tražim da budem sa tobom u društvu u Džennetu." Rekao je: "Da li želiš nešto drugo?" Rekao sam: "Samo to." Rekao je: "Pomozi mi u tome sa puno sedždi."[1]

Ovo upućuje na zrelost i razumijevanje Rubej'a, r.a., i njegovu želju za najvećim trajnim ciljem, a Poslanik, s.a.v.s., ga upućuje da što više čini sedždu, zbog hadisa kojeg prenosi Sevban da je rekao Allahovom Poslaniku: "Obavijesti me o djelima koja ću raditi, sa kojima će me Allah, dž.š., uvesti u Džennet, ili je rekao: o najdražim djelima Allahu, pa je rekao: "Što više čini sedždu, jer uistinu nijednu sedždu ne učiniš Allahu, dž.š., a da te Allah, dž.š., ne uzdigne za jedan stepen i da ti zbog nje ne oprosti grijeh."[2]

4. Tražiti od Allaha, dž.š., oprost i spas na ovome i budućem svijetu.

Zbog hadisa Abbasa ibn Abdul-Muttaliba koji je rekao: "Rekao sam: 'O Allahov Poslaniče, pouči me nečemu što ću tražiti od Allaha?' Rekao je: "Traži od Allaha spas" Poslije toga sam proveo nekoliko dana zatim ponovo došao i rekao: "O Allahov Poslaniče, pouči me nečemu što ću tražiti od Allaha?" Pa mi je rekao: "O Abbase! O Poslanikov amidža! Traži od Allaha spas na dunjaluku i Ahiretu."[3]

Također zbog hadisa Ebu Bekra, r.a., koji prenosi od Allahovog Vjerovjesnka da je rekao dok je govorio na minberu: "Tražite

[1] Bilježi ga Muslim br. 489.

[2] Bilježi ga Muslim br. 488.

[3] Bilježi ga Tirmizi br. 3761. Albani kaže da je sahih u Tirmizijinom *Sahihu*.

od Allaha oprost i spas, jer uistinu nikome poslije čvrstog vjerovanja ništa bolje nije dato od spasa."[1]

5. Tražiti od Allaha postojanost u vjeri i lijep svršetak u svim stvarima.

Dokaz za ovo imamo u hadisu Abdullaha ibn 'Amra ibn el-'Asa, r.a., koji je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da govori: "Zaista su sva ljudska srca između dva prsta Milostivog, kao jedno srce, usmjerava ih kako hoće."

Zatim je rekao Poslanik, s.a.v.s.: *"Allahumme musarrife-l-kulubi sarrif kulubena ala ta'atike*,[2] O Allahu Koji srca usmjeravaš, usmjeri naša srca ka pokornosti Tebi"

I hadis Ummu Seleme, r.a., kada je bila upitana o dovi koju je najviše učio kada je bio kod nje, rekla je: Najviše je učio: *Ja mukallibel kulub sebbit kalbi ala dinike*, "O Ti Koji srca prevrćeš, učvrsti moje srce u Tvojoj vjeri" Rekla sam: "O Allahov Poslaniče, zašto najviše učiš dovu: "O Ti Koji srca prevrćeš, učvrsti moje srce u Tvojoj vjeri." Rekao je: "O Ummu Selema, zaista nema nijednog čovjeka a da mu srce nije između dva Allahova prsta, pa koga hoće uputi a koga hoće ostavi u zabludi."[3]

I hadis Bušra ibn Ertae, r.a., koji je rekao: "Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da moli: *Allahumme ahsin*

[1] Bilježe ga Tirmizi br. 3811, Ibn Madže br. 3849. Albani kaže da je hasen u Tirmizijinom i Ibn Madžinom *Sahihu*.

[2] Bilježi ga Muslim br. 2654.

[3] Bilježe ga Tirmizi, Ahmed, Hakim i kaže da je sahih, s tim se složio i Zehebi. Albani kaže da je sahih u Tirmizijinom *Sahihu*.

akibetena fi-l-umuri killiha ve edzirna min hizjiddujnija ve 'azabil ahireti, "O Allahu, učini nam lijepim svršetak u svim našim stvarima i sačuvaj nas od dunjalučkog poniženja i ahiretske patnje."[1]

6. Tražiti od Allaha neprekidnu blagodat i tražiti utočište od njenog prestanka.

A najveća blagodat je blagodat vjere; zbog hadisa Ebu Hurejre, r.a., koji je rekao: Allahov Poslanik, s.a.v.s., je govorio: *Allahumme aslih li dinii ellezii huve 'ismetu emrii, ve aslih lii dunjaje elleti fiha me'asii, ve aslih li ahiretii elleti ilejha me'adii, vedž'alilhajate zijadeten fi kulli hajrin, vedž'alil mevte rahaten lii min kulli šerr*"[2] ("O Allahu, popravi stanje moje vjere u kojoj je moja zaštita i popravi moje dunjalučko stanje u kome je moj život i popravi mi ahiretsko stanje u kome je moj povratak i učini moj život povišicom svakog dobra i učini mi smrt rahatlukom od svakog zla.")

Prenosi se od Abdullaha ibn Amira, r.a., da je rekao: Od Poslanikovih dova bila je i ova: *Allahumme inni e'uuzu bike min zevali ni'ametike, ve tehavvuli 'afijetike, ve fedžaeti nakmetike, ve džemi'i sehatike*"[3] ("O Allahu, utječem Ti se od prestanka blagodati i promjene dobrog stanja i iznenadne nedaće i od Tvoje srdžbe.")

---

[1] Bilježe ga Ahmed, Taberani. Hejsemi kaže da su prenosioci kod Ahmeda pouzdani kao i kod jedne verzije od Taberanija.

[2] Bilježi ga Muslim br. 2720.

[3] Bilježi ga Muslim br. 2739.

7. Tražiti od Allaha zaštitu od stanja koje je gore od smrti, stalne nesreće, loše sudbine i zluradosti neprijatelja.

Dokaz za ovo je hadis kojeg prenosi Ebu Hurejre, r.a., da je Poslanik, s.a.v.s., tražio zaštitu od (*Allahumme inni e'uuzu bike min suui-l-kadai ve min dereki-s-sekai, ve min sematatil e'adai ve min džehdil bela'*):[1] loše sudbine, stalne nesreće, zluradosti neprijatelja i stanja goreg od smrti."

Ovo su primjeri najvažnijih stvari koje Allahov rob ne smije zapostaviti i dužan je da ne zanemari dovu u kojoj je dobro za njega i njegovu porodicu i sve muslimane. I neka je Allahov salavat i selam i blagoslov na našeg miljenika Muhammeda i na njegovu porodicu, časne ashabe i sve one koji ih slijede u dobru sve do Sudnjega dana.

---

[1] Bilježi ga Muslim br. 2707.

SADRŽAJ